Pregrada.info

NEZAVISNI PREGRADSKI LIST

RUJAN 2008. BROJ 1. GODINA I.

PREDSTAVLJAMO

- Udruga PregradaWireless
- Klub Kostelska pištola
- Udruga Zefra
- Grupa Selcouth
- OŠ Janka Leskovara
- Dječji vrtić Naša radost
- NK i ŽNK Pregrada

JEZIKOSLOVLJE

Porijeklo pregradskih prezimena

KULTURA

Muzej «dr. Zlatko Dragutin Tudjina»

TEMA BROJA

Što je i kako funkcionira LOKALNA SAMOUPRAVA

STARE FOTOGRAFIJE PREGRADE

Gostionica na prostoru današnjeg Kleka (1908. godina)

Pregradski bazen (približno 1940. godina)

KAZALO

IMPRESSUM

Pregrada.info
nezavisni pregradski list

RUJAN 2008.
BROJ 1. GODINA I.

List priprema **udruga Zefra** (www.zefra.hr) u suradnji s Pregrada.info portalom (www.pregrada.info)

Prva tri broja sufinancira
ZAMAH
Regionalna zaklada za lokalni razvoj
(www.zamah.hr)

Osnivači Pregrada.info portala:
Zlatko Šorša, Davor Špiljak, Josip Krušlin

Tekstovi:
Antun Antolić, Hrvoje Burić, Tajana Broz, Jelena Jurić, Ivan Kantoci, Martina Kantoci, Boris Krizmanić, Gordana Krizmanić, Hrvoje Krsnik, Tomislav Krušlin, Karolina Novak, Gorazd Prah, Ivana Ptičar, Slavica Reiner, Zlatko Šorša, Nada Šutina-Špiljak, Iva Validžija

Fotografije:
Vinko Krištić, Boris Krizmanić, Josip Krušlin, Hrvoje Šorša

Naslovnica:
Traminac fotografiran u vinogradu obitelji Ilić iz Pregrade; fotografirao Josip Krušlin

Grafička priprema:
Josip Krušlin

Tisak:
Tiskara Matis d.o.o.

Fotografije na unutrašnjem dijelu korica je poslikao i sakupio pokojni **Jurica Kantoci**.

UVODNIK

Kad smo Zlatko Šorša, Davor Špiljak i ja u siječnju prošle godine dogovarali prve korake pokretanja Pregrada.info portala, u planu nam je bilo pokretanje internetskog medija kojim bismo građanima i građankama Pregrade omogućili nezavisni izvor informacija o događanjima u Gradu. Tada nismo ni razmišljali da bi ta ideja tako brzo prerasla u tiskano izdanje kakvo sada čitate.

Naravno, do takvog nečeg ne dolazi se preko noći: iza ovog projekta stoje mjeseci priprema i rada kojeg je odradila **udruga Zefra** sa svojim brojnim članovima i članicama. Udruga Zefra je projekt besplatnog tiskanog izdanja Pregrada.info portala prijavila na natječaj **Regionalne zaklade za lokalni razvoj** od koje dobila financijsku potporu za sufinanciranje tri broja.

Projekt je prijavljen pod nazivom "**Pregrada.info - informirani građani su aktivni građani**". Ciljevi inicijative su povećanje razine informiranosti i educiranosti građana i građanki o lokalnoj samoupravi te aktivnije sudjelovanje građana u društvenom i političkom životu lokalne zajednice. Taj cilj bi se trebao postići pokretanjem informativnog glasila putem kojeg bi se građani informirali i educirali o lokalnoj zajednici: samo informirani građani mogu biti zainteresirani i aktivni građani u demokratskim procesima lokalnih zajednica.

Pregrada.info ima dva temeljna dijela: informativni i edukativni. U informativnom dijelu glasila građani se informiraju o događajima u Gradu, predstavljaju se udruge i ostale organizacije koje djeluju na području Grada. Edukativni dio sadržava članke o funkcioniranju lokalne samouprave, tumačenja ovlasti i djelokruga rada gradskih institucija, prikaz proračuna i ostalih važnijih odluka Gradskog vijeća i Poglavarstva i slične teme od javne važnosti.

Pregrada.info tiska se u nakladi od 2.000 primjeraka, a dijeli se besplatno po kioscima, dućanima i drugim lokacijama na kojima postoji interes.

Kako sredstva dobivena od zaklade nisu dovoljna za pokrivanje troškova tiskanja, razlika će se pokušati nadoknaditi donacijama zainteresiranih tvrtki i pojedinaca. Za marketing je zadužena Sandra Miladin (GSM: 098/903-7643, e-mail: sandra@pregrada.info) te joj se možete obratiti za sve informacije. Svaka pomoć je dobrodošla i ključna za nastavak ovog projekta.

Za prvi broj časopisa tema je "Lokalna samouprava" s općenitim informacijama o funkcioniranju i usporedbama sa situacijom u nekim drugim državama. Također predstavljaju se razne civilne udruge, obrazovne i kulturne institucije koje sudjeluju u radu lokalne zajednice. Kroz sva tri broja objavljivat će se serijal Borisa Krizmanića o porijeklu pregradskih prezimena s najnovijim dodacima, a u pripremi je i novi tekst o porijeklu naziva pregradskih naselja. Za sljedeće brojeve pripremaju se brojni tekstovi poput putopisa, intervjua, ...
Nadamo se da će Gradsko poglavarstvo do sljedećeg broja ipak pokazati razumijevanje za ovakav projekt te pronaći način za neki oblik suradnje.

Drugi broj planiran je za drugu polovicu 11. mjeseca dok će treći broj izaći između Božića i Nove godine. Daljnje izlaženje ovisit će isključivo o zainteresiranosti čitatelja i oglašivača.

Ograničen prostor ovog uvodnika ne dozvoljava mi više riječi, pa do čitanja...

Koordinator projekta
Josip Krušlin
GSM: 091/529-8824
E-MAIL: josip@pregrada.info

Lokalna samouprava

Piše: **Tajana Broz**, dipl. politologinja, tajuska@net4u.hr

Ustavom Republike Hrvatske, prihvaćanjem načela Europske povelje o lokalnoj samoupravi i Zakonom o lokalnoj samoupravi i upravi iz 1992. godine stvoren je pravni okvir za razvoj lokalne i područne (regionalne) samouprave i njezinu veću neovisnost od centralne vlasti. Lokalna samouprava počiva na ideji **supsidijarnosti, odnosno na načelu da je potrebno osigurati da se odluke donose što je moguće bliže građanima i na razini na kojoj je to najučinkovitije (lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj ili europskoj)**.

Grad je jedinica lokalne samouprave u kojoj je sjedište županije te svako mjesto koje ima više od 10.000 stanovnika, a predstavlja urbanu, povijesnu, prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu. U sastav grada kao jedinice lokalne samouprave mogu biti uključena i prigradska naselja koja s gradskim naseljem čine gospodarsku i društvenu cjelinu te su s njim povezana dnevnim migracijskim kretanjima i svakodnevnim potrebama stanovništva od lokalne važnosti. Iznimno, gdje za to postoje posebni razlozi (povijesni, gospodarski, geoprometni), gradom se može utvrditi i mjesto koje ne zadovoljava uvjete navedene na početku.

Pregrada je proglašena Gradom 1997. godine. Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi to znači da Grad Pregrada u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalne važnosti kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- uređenje naselja i stanovanje,
- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalno gospodarstvo,
- brigu o djeci,
- socijalnu skrb,
- primarnu zdravstvenu zaštitu,
- odgoj i osnovno obrazovanje,
- kulturu, tjelesnu kulturu i šport,
- zaštitu potrošača,
- zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- protupožarnu i civilnu zaštitu,

promet na svom području

Što je i kako funkcionira

- te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Tijela vlasti u Gradu su gradonačelnik/ca i Gradsko poglavarstvo kao izvršna tijela vlasti i Gradsko vijeće kao predstavničko tijelo.

Lokalna vlast u Pregradi

Na lokalnim izborima 2005. godine direktno smo birali Gradsko vijeće na način da smo na glasačkom listiću zaokruživali jednu listu predloženu od političke stranke ili neovisnih građana/građanki. Broj glasova koje je pojedina lista dobila D'Hondtovom metodom preračunati su u mandate i tako

ČLANOVI/CE POGLAVARSTVA		
Ime i prezime	Stranka	Pozicija
VILMICA KAPAC	**HDZ**	GRADONAČELNICA
STJEPAN HRŠAK	**HSS**	ZAMJENIK GRADONAČELNICE
MILAN BURIĆ	**HDZ**	ČLAN
ROMICA HRESTAK	**HDZ**	ČLAN
MARIJAN HOHNJEC	**HSS**	ČLAN

ČLANOVI/CE VIJEĆA		
Ime i prezime	Stranka	Pozicija
RUDOLF HORVAT	**HSS**	**PREDSJEDNIK**
STJEPAN HAJDINJAK	**HDZ**	**POTPREDSJEDNIK**
STJEPAN MIKLAUŽIĆ	**ZS**	**POTPREDSJEDNIK**
ZLATKO KANTOCI	HDZ	ČLAN
STJEPAN NOVAČKO	HDZ	ČLAN
DAVOR ANTOLIĆ	HDZ	ČLAN
ZVONKO KOPRIVNJAK	HDZ	ČLAN
VJEKOSLAV GORUP	HNS	ČLAN
ZDRAVKO BEDENIKOVIĆ	HNS	ČLAN
STJEPAN HORVAT	HSS	ČLAN
DARKO HRESTAK	HSS	ČLAN
MILAN ŠOŠTARIĆ	HSS	ČLAN
NIKOLA PASARIČEK	HSU	ČLAN
ANICA KRUŠLIN	SDP	ČLANICA
ZVONKO VDOVIĆ	SDP	ČLAN

raspodijeljeno 15 vijećničkih mjesta u Gradskom vijeću. Hrvatska demokratska zajednica dobila je 5 vijećnika, Hrvatska seljačka stranka 4 vijećnika, Hrvatska narodna stranka 2 vijećnika, Socijaldemokratska partija 2 vijećnika te Hrvatska stranka umirovljenika i Zagorska stranka po 1 vijećnika. Tako sastavljeno Gradsko vijeće većinom koju su činili HDZ i HSS izabralo je za predsjednika Gradskog vijeća Rudolfa Horvata (HSS) i gradonačelnicu Vilmicu Kapac (HDZ) te članove Poglavarstva.

Kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana osnovani su mjesni odbori. Grad Pregrada ima 10 mjesnih odbora.

Upravna zgrada Grada Pregrade (foto: Vinko Krištić)

Kako je 2007. godine donesen novi zakon o lokalnim izborima te se sukladno tome promijenio i zakon o lokalnoj samoupravi, a novi lokalni izbori slijede **treće nedjelje u svibnju 2009. godine**, ovdje ćemo se više pozabaviti time kako ćemo glasovati na tim lokalnim izborima i koje će to promjene donijeti u radu lokalne samouprave.

Lokalni izbori pred vratima!

Do sada samo na izborima birali predstavničku vlast, odnosno zaokruživali smo liste kandidata/kinja pojedinih stranaka ili neovisnih, a s tih lista su se sukladno osvojenom broju glasova "dobivali" vijećnici. Tako izabrani vijećnici birali su gradonačelnika/cu i Gradsko poglavarstvo. Kao birači i biračice **nismo mogli birati pojedince i pojedinke** nego smo samo mogli zaokružiti cijelu listu koju je sastavila politička stranka ili grupa građana. Iako ćemo same vijećnike i vijećnice birati na jednak način glasujući za stranačke ili neovisne liste, **Gradonačelnika ili gradonačelnicu birat ćemo direktno zajedno s njegovim/njezinim zamjenikom/zamjenicom**.

Na izborima 2009. godine dobiti ćemo **dva glasačka listića**.

Na jednom će biti kandidirane liste stranaka ili neovisnih građana za Gradsko vijeće i na tom listiću ćemo kao i do sada zaokružiti jednu od ponuđenih lista te će se ovisno o broju glasova D'Hondtovom metodom pojedinoj listi dodijeliti osvojeni broj vijećničkih mjesta. Za Gradsko vijeće održava se samo jedan krug glasovanja

Na drugom glasačkom listiću biti će kandidati/kinje za gradonačelnika/cu zajedno sa svojim zamjenicima. Zaokruživat ćemo ime i prezime odnosno konkretne osobe. Da bi se netko kandidirao za gradonačelničku poziciju neće biti dovoljno da tu osobu kandidira samo politička stranka, već će prije izbora morati sakupiti **500 potpisa građana/građanki Pregrade**. To znači da će vas kandidati i kandidatkinje prije izbora tražiti da potpišete njihovu kandidaturu. **Vaš potpis na kandidaturi ne znači da ćete glasovati za tu osobu, niti da podržavate političku stranku te osobe, već znači samo da podržavate pravo te osobe da se kandidira, što je jedno od temeljnih političkih prava svakog građanina/građanke: da bira i da bude biran**. Imate pravo potpisati bilo čiju kandidaturu pa čak i više njih te zbog toga ne možete trpjeti nikakve sankcije. Jednako tako nitko vas nakon samog glasovanja nema pravo pitati za koga ste glasovali. Da bi osoba bila izabrana za gradonačelnika/gradonačelnicu mora dobiti više od 50% glasova birača koji su izašli na izbore. Ukoliko niti jedan kandidat/kandidatkinja ne dobiju toliko glasova, tada se u roku četrnaest dana organizira drugi krug izbora u koji idu dvoje kandidata/kandidatkinja s najvećim brojem glasova, a pobjeđuje onaj/ona koji/a osvoji najveći broj glasova.

Važno je napomenuti da prilikom glasovanja birači i biračice ne moraju glasovati za listu i kandidata/kandidatkinju za gradonačelničko mjesto iste stranke ili političke opcije. Postaje moguće da npr. glasujete za gradonačelničkog kandidata/kandidatkinju desnice i listu za vijeće ljevice ili obrnuto.

Novi način biranja, novi ustroj.

Kao što smo gore vidjeli od svibnja 2009. godine birat ćemo posebno Gradske vijećnike/vijećnice, a posebno Gradonačelnika/Gradonačelnicu te više nećemo imati gradsko poglavarstvo. Ulogu gradskog poglavarstva preuzima gradonačelnik/gradonačelnica, dok uloga Gradskog vijeća s izuzetkom biranja gradonačelnika/gradonačelnice ostaje ista.

Gradsko vijeće i dalje donosi statut grada te odluke i druge opće akte kojima uređuje pitanja iz samoupravnog djelokruga grada; osniva i bira članove/članice radnih tijela vijeća, te imenuje i razrješuje druge osobe određene zakonom, drugim propisom ili statutom; uređuje ustrojstvo i djelokrug upravnih tijela grada; osniva javne ustanove i druge pravne osobe za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za grad. Vijećnici/ce svoj posao obavljaju volonterski uz određenu naknadu.

Gradonačelnik/gradonačelnica priprema prijedloge općih akata, izvršava ili osigurava izvršavanje općih akata predstavničkog tijela; usmjerava djelovanje upravnih tijela Grada te nadzire njihov rad; upravlja i raspolaže nekretninama i pokretninama u vlasništvu Grada kao i njezinim prihodima i rashodima; odlučuje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina Grada čija pojedinačna vrijednost ne prelazi 0,5% iznosa prihoda u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina, a najviše do 1.000 000 (jedan milijun) kuna. Gradonačelnik/gradonačelnica će svoju dužnost obavljati profesionalno.

Sukladno novom načinu izbora dolazi i do novog odnosa snaga između Gradskog vijeća i gradonačelnika/gradonačelnice. Do sada je bilo gotovo nemoguće da gradonačelnik/ gradonačelnica nema podršku većine Vijeća jer je upravo to Vijeće biralo gradonačelnika/gradonačelnicu dok će sada biti moguće situacije u kojoj jedna politička opcija ima većinu u gradskom vijeću, dok će gradonačelnik/gradonačelnica biti iz druge političke opcije ili neovisan/neovisna.

Gradonačelnik/gradonačelnica dva puta godišnje podnosi polugodišnja izvješća o svom radu predstavničkom tijelu. Pored izvješća predstavničko tijelo može od gradonačelnika/gradonačelnice tražiti izvješće o pojedinim pitanjima iz njegovog/njezinog djelokruga. Gradsko vijeće na prijedlog gradonačelnika/gradonačelnice donosi gradski proračun. Gradsko vijeće može – na vlastitu inicijativu ili na prijedlog 20% birača raspisati **referendum o razrješenju gradonačelnika i njegova zamjenika**, kada krše ili ne izvršavaju odluke predstavničkog tijela, odnosno kada svojim radom prouzroče jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave znatnu materijalnu štetu. Gradsko vijeće može biti raspušteno između ostalog ako ne donese proračun u zakonskom roku.

Pogled u staklenu kuglu

Razlozi zašto su napravljene ove izmjene idu od želje građana/građanki da direktno biraju, preko ideje da će se time pojačati odgovornost izabranih, do toga da će građani biti zainteresiraniji za lokalnu samoupravu. Argumenti koji su se mogli čuti protiv takvog načina izbora uglavnom su bili da će ovo dovesti do velikog broja lokalnih «šerifa» koje će biti nemoguće kvalitetno nadzirati. Iskustva s ovakvim načinom izbora gradonačelnika/ gradonačelnica su različita. Srbija se nakon samo jednog ciklusa direktnog izbora gradonačelnika/ gradonačelnica vratila na indirektni izbor (bira se predstavničko tijelo - Vijeće, koje onda bira izvršnu vlast). U Engleskoj se tek u nekoliko gradova bira direktno. Engleski gradovi su imali pravo svaki za sebe odabrati model izbora i svega desetak gradova se odlučilo na direktni izbor (uključujući London) i reakcije su i dalje podijeljene, iako je zabilježen mali porast u broju birača izašlih na izbore.

Gradsko vijeće donosi:
- Proračun
- Urbanistički plan
- Prostorni plan
- Odluku o javnim priznanjima
- Odluku o osnivanju muzeja
- Odluku o osnivanju glazbene škole
- Program održavanja komunalne infrastrukture
- ...

Prijedloge ovih dokumenata u pravilu izrađuje gradonačelnik/ gradonačelnica.

Naravno, staklenu kuglu nemamo, a zapravo nam i ne treba. Na kraju krajeva, na izborima se sve svede na jednu vrlo jednostavnu stvar. Izađite na birališta i birajte ljude kojima možete vjerovati da će upravljati pošteno i na opću dobrobit.

P.S. one koji sad odmahuju glavom i tvrde da takvi političari i političarke ne postoje, podsjećam na dobar stari slogan Radija 101: "Začepi nos i glasuj!".◆

15 godina iskustva

SLOVENIJA

Piše: **Gorazd Prah**

Naši susjedi Slovenci već 14 godina direktno biraju gradonačelnike/gradonačelnice i iskusili su i pozitivne i negativne strane direktnog izbora. O tome nam je više rekao naš prijatelj i suradnik Gorazd Prah.

Gradonačelnike biramo direktno od samih uvođenja novih općina 1994. godine. Gradonačelnici se biraju dvokružnim većinskim sustavom. Kandidaturu može uložiti stranka ili grupa birača (potpisi).

Takav sustav ima svoje prednosti i svoje nedostatke. Kao glavne **prednosti** mogu se navesti:

- izabrani gradonačelnik je neposredno odgovoran biračkom tijelu
- jasno se zna, tko je odgovoran za razvoj općine (jer je stvarno on/ona osoba o kojoj u velikoj mjeri zavisi rad općinske vlasti)
- ne postoji dugotrajno konstituiranje općinske vlasti
- stabilnost: zbog direktnog mandata gradonačelnikova je pozicija stabilna čak i u slučaju da njegova stranka u vijeću nema većinu. Iz istog razloga nije ga moguće opozvati (interpelirati) u vijeću.

Slabosti:

- bez suradnje s vijećem može se raditi ali jako teško (vidi primjere na kraju). Događa se, da gradonačelnikova stranka nema većinu u vijeću. Uglavnom se u tom slučaju nekako dogovore, ali može doći do ozbiljnih blokada u radu općine.
- demokratski suficit neposredne odgovornosti gradonačelnika biračkom tijelu često se pomiješa sa velikim deficitom neodgovornosti općinskog vijeća: pogotovo u manjim općinama uglavnom ne postoje jasne koalicije stranaka/lista i zbog toga birači teško znaju, koja je "strana" na vlasti u njihovom kraju

Teško je odlučiti, koji je sustav biranja gradonačelnika bolji. Tu i tamo pojave se prijedlozi za drugačiji način, ali realno za to nema velike mogućnosti. Niti su ideje za drugi sustav jake, niti imaju veliku potporu, niti se većini ne čini potrebno praviti izmjene. Uglavnom ljudima je trenutačni sistem OK.

U posljednjih 14 godina imali smo nekoliko problema zbog toga, ali ništa što se ne bi moglo dogoditi i u indirektnom načinu biranja gradonačelnika

Ljubljana je u prošlom mandatu imala gradonačelnicu iz stranke Socijalnih demokrata, koja je u 45-članom vijeću imala samo 8 vijećnika. To je često dovodilo do blokada.

Općina Podčetrtek je u prošlom mandatu imala ozbiljnu svađu između vijećnika. Došlo je do te mjere da je dio vijećnika 2 godine i pol opstruirao sjednice i tako nisu bili izglasani zaključni računi i proračuni za 3 godine. Rad Općine je potpuno zastao

Na zadnjim lokalnim izborima u Izoli prvi put mandat je dobio Tomislav Klokočovnik, kandidat stranke SJN koperskog gradonačelnika Popovića. Njegova stranka nije imala većinu, Vijeće je bilo podijeljeno na pola. Klokočovnik, koji je posao obavljao neprofesionalno (inače je vrhunski kardiokirurg), nije uspio sklopiti ugovor s opozicijom i bio je stalno blokiran. Bio je na rubu napuštanja funkcije, a umjesto toga odstupilo je cijelo Vijeće. Tako smo u Izoli imali nove izbore za vijeće, a gradonačelnik je ostao isti.◆

Nizozemski okrugli stol

Piše: **Ivan Kantoci Vanč**,kantoci@planet.nl

NIZOZEMSKA

U Nizozemskoj živim i radim nešto više od dvadeset godina. Četranest godina stanovao sam u općini Zevenbergen (Noord Brabant) a sada u općini Voorst (Gelderland) koja broji 23659 stanovnika u 12 lokalnih zajednica. Općinska se vlast sastoji od gradonačelnika, kolegija kojeg čine gradonačelnik i četiri 'ministra', wethoudera, te Općinskog vijeća. Četvoro ministara s gradonačelnikom (B&W) vrše dnevnu, izvršnu upravu općine te zajedno s Općinskim vijećem tvore upravu Općine. Četiri 'ministra' (wethoudera) imenuje Općinsko vijeće.

Logo općine Voorst (Gelderland)

Općinsko vijeće

Općinsko vijeće sastoji se od 19 članova koje biraju stanovnici općine direktno svake četiri godine na izborima s lista političkih stranaka. Zadaća Općinskog vijeća je određivanje općinske politike i kontroliranje kolegija B&W.

Gradsko vijeće održava sjednice jednom u tri tjedna prema utvrđenom kalendaru i to ponedjeljkom navečer u 19.30 sati u općinskoj vijećnici. Za vrijeme sjednica članovi Vijeća debatiraju o vrlo različitim predmetima te vijeće donosi odluke. Sjednice su javne i svatko je dobro došao, no riječ ima samo Općinsko vijeće. Dnevni red i odluke Vijeća objavljuju se u lokalnom tjedniku, a mogu se naći i na općinskim internet stranicama. Prijedlozi Vijeća i dokumentacija vezana uz njih dostupni su na uvid u općinskoj zgradi u tjednu prije održavanja sjednice Vijeća.

Moguće su posjete i sjednicama frakcija političkih stranaka koje imaju svoje članove u Općinskom vijeću. Dolazak se najavljuje predsjedniku frakcije. Postoji i mogućnost direktnog obraćanja članu Vijeća kojega se poznaje.

Gradonačelnik

Gradonačelnik (Burgemeester) se ne bira. Imenuje ga kraljica na rok od 6 godina. Gradonačelnik predsjedava kolegiju B&W i Općinskom vijeću.

Kolegij B&W

Kolegij (College) B&W provodi dnevnu, izvršnu upravu Općine te priprema odluke za Općinsko vijeće. Stanovnici 12 lokalnih zajednica Općine imaju stoga najviše posla s kolegijem B&W. U kolegiju svaki od 'ministara' ima svoje područje djelovanja, ili resore, ali o upotrebi određenih nadležnosti potrebno je odlučivanje kolegija kao cjeline. Odluke se donose većinom glasova. Kolegij B&W u Općini Voorst ima svoje sjednice svakog utorka ujutro. Kolegij je za provođenje svojih poslova i općinske politike odgovoran Općinskom vijeću koje ga može pozvati i na odgovornost.

Kolegij B&W u Općini Voorst ima širok krug djelovanja i izvršio je podjelu rada između gradonačelnika i četiri 'ministra' (wethoudera) na sljedeće resore: vatrogastvo i postupanje kod nepogoda, javni red i sigurnost, sigurnost od poplava, kontrola provođenja zakonitosti, briga za kulturno-povijesno i prirodno nasljeđe, organi uprave, građanske stvari, upravna suradnja, potpora radu Općinskog vijeća, financije, pružanje socijalne pomoći, zapošljavanje, općinska politika za osobe s minimalnim primanjima, emancipacija i integracija, općinska politika prema starijim i hendikepiranim osobama, obrazovanje odraslih, promet i prijevoz, javni parkovi i groblja, kanalizacija, ceste, dječji vrtići, lokalno obrazovanje, javno i specijalno obrazovanje, srednje obrazovanje, potpora obrazovanju, lokalna obrazovna politika, prijevoz do škole, politika obrazovanja djece sa zaostatkom u školovanju, predškolsko i izvanškolsko obrazovanje, školske zgrade, socijalna radna mjesta, mladi i rad s mladima, prostori za igru, općinska politika prema aktivnostima u svijetu, javna biblioteka, općinska politika dragovoljnog rada, obrazovanje i formiranje-rad na aktivnostima sa zemljama u razvoju, umjetnost i kultura, javna zdravstvena skrb, financije, ekonomski poslovi, kadrovi i organizacija, informacije i komunikacija, sport, upravljanje općinskim zgradama, zračni promet, tržnice, katastar, porezi, priroda i okoliš, rekreacija i turizam, voda, odvoz i prerada smeća, zaštita okoliša, urbanističko planiranje i savjetovanje, gradnja, zemljišni posjedi, sprečavanje oboljevanja životinja.

Ministri (wethouderi) lokalnih zajednica

Koalicijski partneri u Općinskom vijeću složili su se u svom koalicijskom programu 2006-2010 kako je za lokalne zajednice vrlo važno postojanje osoba kojima se u lokalnoj zajednici svatko može obratiti oko upravnih poslova. Kolegij B&W riješio je to tako što je osnovao i među sobom podijelio službe 'ministara' u 12 lokalnih zajednica.

Oni vrše poslove predstavljanja, može im se svatko obratiti, te redovito prikupljaju saznanja o aktivnostima te rade na jačanju kontakata s lokalnom zajednicom. Građani mogu doći u kontakt s 'ministrom' lokalne zajednice zakazivanjem sastanka preko tajništva kolegija B&W.

Tajnik Općine i službenici

Općinskom vijeću u radu pomaže tajnik vijeća. Kolegij B&W pomaže u radu tajnik Općine koji se brine kako bi se sve službene stvari što bolje dovršile. Općinski službenici pripremaju donošenje odluka kolegija B&W i Općinskog vijeća. Oni poznaju probleme, traže moguća rješenja, sastavljaju savjete i provode odluke.

Predsjedništvo

Predsjedništvo čine predsjednici pojedinih frakcija u Općinskom vijeću. Predsjedništvo zasjeda pod predsjedanjem gradonačelnika. Tajnik Vijeća pruža potporu i savjetuje Predsjedništvo. Predsjedništvo sastavlja između ostalog koncept dnevnog reda za zasjedanje Općinskog vijeća i za razgovore za okruglim stolom

Razgovori za okruglim stolom

Mišljenje stanovnika i pojedinih lokalnih poduzeća Općinskom je vijeću vrlo važno pa postoje različite mogućnosti kontaktiranja s Vijećem. Najvažniji trenutak je večer s razgovorom za okruglim stolom. Ti se razgovori održavaju jednom u tri tjedna, ponedjeljkom navečer u 19.30 sati u zgradi Općine, redovito dva tjedna prije službene sjednice Vijeća. U toku večeri na red dolaze svi predmeti koji stoje na dnevnom redu za sjednicu Vijeća.

Stanovnici i lokalna poduzeća mogu ući u razgovor s članovima Vijeća i dati im svoje mišljenje. Kod razgovora za okruglim stolom članovi Vijeća prikupljaju samo informacije. Odluke se ne donose. Vijeće poziva one koji imaju neki direktni interes na razgovor za okrugli stol. Svatko može također na vlastitu inicijativu uzeti riječ i sudjelovati u jednom od razgovora za okruglim stolom. Također postoji mogućnost samo slušanja s tribine za javnost. Dnevni red razgovora za okruglim stolom objavljuju se također u lokalnom tjedniku i na općinskim internet stranicama. Prijedlozi vijeća i dokumentacija vezana uz njih dostupni su na uvid u općinskoj zgradi u tjednu prije održavanja razgovora za okruglim stolom.

Građanska inicijativa

Svatko tko želi Gradskom vijeću svratiti pozornost na nešto, može se pismom ili e-mailom obratiti Općinskom vijeću. Ukoliko postoji kakav konkretan prijedlog za kojeg se želi dobiti odgovor Općinskog vijeća, tada se može poduzeti 'građanska inicijativa'. Putem 'građanske inicijative' mogu se konkretni problemi staviti na dnevni red Vijeća, eventualno s konkretnim prijedlogom kako neki problem riješiti. Za predmete za koje se želi odluka Općinskog vijeća, važi pravilo da spadaju u djelokrug odgovornosti Općinskog vijeća. Nadalje, inicijativa ne može biti prigovor protiv neke odluke ili žalba. Za to postoje druge pravne mogućnosti. Također predmeti, o kojima je Vijeće nakon posljednjih izbora već donijelo odluku ne mogu se ponovno predlagati. Jednu inicijativu treba podržati minimalno 75 stanovnika općine starih 16 godina ili više. Zahtjev se podnosi predsjedavajućem koji ga predaje Općinskom vijeću. Za sve informacije zainteresirani se mogu obratiti tajniku vijeća (Griffier) koji svojim savjetom i aktivnostima stoji na raspolaganju Vijeću u obavljanju njegovih zadataka.

Jedni uz druge

U Općinskoj vijećnici Voorsta mjesta Općinskog vijeća i kolegija gradonačelnika i wethoudera (B&W) stoje jedna do drugih. Jedna do drugih, a ne mimo drugih. I Općinsko vijeće i kolegij (B&W) u Općini Voorst posjeduje vlastitu odgovornost, ali u radu i surađuju i to intenzivno među sobom, ali i sa stanovnicima Općine od kojih su i primili povjerenje da ih u četiri godine predstavljaju, utvrđuju smjernice i kontroliraju provođenje donijetih odluka proizašlih kroz primjenu međusobne odgovornosti.

Sviđa mi se taj raspored mjesta u općinskoj vijećnici u Općini Voorst u Nizozemskoj: jedni do drugih, a ne mimo drugih. To je tako ne samo u Vijeću, nego, koliko sam do sada mogao čuti, vidjeti i doživjeti, također u velikoj mjeri i među ljudima u stvarnome životu.

Kako izgleda taj raspored i primjena međusobne odgovornosti na razini lokalne samouprave u Pregradi manje sam kompetentan prosuđivati jer živim i radim u Nizozemskoj. Svim čitateljima nezavisnog pregradskog lista *Pregrada.info* i stanovnicima Grada Pregrade želim da to 'jedni do drugih, a ne mimo drugih' bude i stvarni život između njih i nositelje lokalne samouprave u Pregradi.◆

PregradaWireless

Piše: **Hrvoje Krsnik**, predsjednik udruge PRwi, hrvoje.krsnik1@kr.t-com.hr

Postavljanje i testiranje antene na kući obitelji Hanžić

Po uzoru na velike hrvatske gradove i mjesta, među kojima u prvom redu treba istaknuti naše susjede (Krapinu, Zabok, Krapinske Toplice i Sopot) udruga PRwi je u sijeenju 2006. godine pokrenula inicijativu izgradnje bežiene raeunalske mreže na podrueju Pregrade. Laieki reeeno radi se o bežienoj raeunalnoj mreži kojoj bi mogli pristupiti svi stanovnici Pregrade koji imaju optieku vidljivost (na bilo kojoj udaljenosti) sa svojih kuaa i balkona s antenama koje bi postavili na više mjesta. Bežiena mreža omoguaavala bi građanima najsuvremeniju raeunalnu komunikaciju iz eijeg spektra usluga valja izdvojiti distribuciju datoteka, besplatnu telefoniju, dopisivanje, datoteene, web i game poslužitelje i štošta drugo!

Opaenito govoreai radi se o vrlo zanimljivom projektu koji bi poprilieno unaprijedio informacijsko – komunikacijski sustav Pregrade. Dovoljno je reai da bi razvojem ove mreže bilo moguae povezati apsolutno sva raeunala u Pregradi, a naš je projektni tim vea ostvario kontakte s drugim udrugama koje se bave bežienim mrežama te aemo svakako biti sudionici u projektu umrežavanje cijele Hrvatske.

Za sada je postavljena jedna antena na tornju Crkve Uznesenje Blažene Djevice Marije, jedna na Tuđinatovom brijegu i jedna na kući obitelji Hanžić, i one pokrivaju veći dio Pregrade i okolice, ali sa slabijim signalom. Za sada imamo 22 spojena korisnika; cilj je povezati sve tri točke sa što boljim linkom kako bi brzina i propusnost bili veći jer se znatno povećao broj korisnika pa dolazi do gušenja mreže i kako bismo spojili još više zainteresiranih korisnika

Više informacija o udruzi i aktivnostima možete pronaći na našim internet stranicama na adresi **www.prwi.pregrada.hr**.◆

Zefra

Piše: **Tomislav Krušlin**, predsjednik udruge Zefra, tomislav@zefra.hr

Udruga civilnog društva Zefra iz Pregrade, osnovana 16.04.2005., zalaže se za poboljšanje društvenog, kulturnog i političkog života mladih u Gradu Pregradi i Krapinsko–zagorskoj županiji, potiče međuljudsku toleranciju i svijest o potrebi zaštite okoliša i želi upoznati mlade ljude s urbanim načinom života koji postoji u Hrvatskom zagorju. Također surađuje s drugim udrugama s područja KZŽ i Grada Pregrade, član je Mreže Mladih Hrvatske, krovne organizacije mladih u RH te je suosnivač i član Mreže udruga Krapinsko-zagorske županije. Trenutno brojimo oko 80 članova, većinom mladih.

Goli kuhari na terasi Planinarskog doma

Udruga Zefra za svoje djelovanje većinom je koristila prostor Doma kulture - Diska koji je uređen zahvaljujući dvomjesečnom volonterskom radu članova Zefra i mnogih drugih udruga i osoba s područja Grada. Taj isti preuređeni Dom kulture srušen je nakon samo par mjeseci rada čudnom odlukom gradskih vlasti koje su ga, koje li ironije, svečano otvorile. Detaljnu kronologiju slučaja, kao i informacije o svim našim aktivnostima možete pronaći na stranicama udruge www.zefra.hr.

Bez obzira na trenutnu situaciju Zefra ide dalje te je u subotu 23. kolovoza priredila tradicionalno cjelodnevno druženje na Kunagori pod nazivom "Summerfest". Dan je započeo sportski u podne sa paintball okršajima u šumi nedaleko od Planinarskog doma. Na kraju igranja prisutne igrače/igračice Zefrin kuhar Nenad Krsnik počastio je s izvrsnim gulašem od veprovine. Kasnije je počeo i Zefrin "Goli kuhar" koji je ove godine odrađen pod krovom na terasi zbog uporne kiše. Kuhari su se natjecali u kuhanju gulaša, a kuharice i kuhari bili su predstavnici udruga mladih s područja Krapinsko-zagorske županije: KUM (Kumrovec), HUM (Hum na Sutli), SEP (Desinić), Kostelska pištola (Kostel) i naravno Zefra. Gulaše je ocjenjivao stručni žiri koji su činili: Branko Apostolovski, Slavko Dimač, Anđelko Pasarić i Oliver Sedlar. Zbrajanjem bodova žiri je donio odluku da je ovogodišnji pobjednik "Golog kuhara" udruga HUM iz Huma na Sutli, a njihov gulaš su kuhali: Nina Očko, Hrvoje Lugarić i Marko Šolman. Nakon proglašenja pobjednika Zefrina fešta se nastavila svirkom mladih alternativnih bendova: Lost Cause i Kreutz iz Zaboka do dugo u noć.

Zahvaljujemo se sponzorima koji su nam pomogli da se "Summerfest" ostvari a to su: Staklorez Burić (Pregrada), Diskont Posavec (Pregrada), Belina cerade (Krapinske Toplice), udruga Mraz (Zabok), paintball klub Sparta (Zagreb). Zahvaljujemo se i svima koji su nam pomogli u dosadašnjem djelovanju na bilo koji način te se nadamo da će se ta pozitivna suradnja nastaviti s našim djelovanjem i dalje.

Vidimo se na Summerfestu sljedeće godine, predzadnjeg vikenda u kolovozu!◆

Za sve informacije vezane uz tiskano izdanje **Pregrada.info** pišite, kudite, hvalite, predlažite, molite, nudite, pitajte na e-mail:
list@pregrada.info

Kostelska pištola

Piše: **Karolina Novak**

S otvaranja prostorija kluba

Ove godine klub Kostelska pištola konačno je ostvario dugogodišnji san – urediti vlastite klupske prostorije. Članovi kluba neizmjerno su zahvalni ravnateljici škole, gospođi Nadi Šutina - Špiljak koja je klubu ustupila podrumske prostorije područne škole u Kostelu. U podrumskom prostoru uređena je kuhinja, WC te dvorana od 70 četvornih metara s 50 sjedećih mjesta. Do danas je u uređenje i opremanje uloženo više od 100.000 kuna, ali i mnogo truda, znoja i lijepih riječi pojedinih članova, i prijatelja kluba koji su nesebično pomagali. Klub Kostelska pištola najsrdačnije se zahvaljuje svima, a posebno Gradu Pregradi i Krapinsko- zagorskoj županiji. Predsjednik vijeća grada Pregrade, gospodin Rudolf Horvat zajedno sa ravnateljicom osnovne škole Pregrada, gospođom Nadom Šutina Špiljak, učinio nam je čast otkrivši natpisnu ploču koja krasi ulaz u nove klupske prostorije.

Županica Krapinsko-zagorske županije, gospođa Sonja Borovčak, u subotu 30.08.2008. godine svečano je otvorila nove prostorije kluba Kostelska pištola. U svom govoru na najavila je da će Povijesna postrojba Keglevićeva straža iz Kostela postati počasna straža Krapinsko-zagorske županije te sudjelovati na svim važnijim županijskim manifestacijama.

Za one koji još ne znaju, Povijesna postrojba Keglevićeva straža iz Kostela djeluje u sklopu Kluba Kostelska pištola, a članica je povijesnih postrojbi Hrvatske vojske, ali i saveza Europskih povijesnih postrojbi što joj omogućava brojne nastupe po cijeloj Hrvatskoj i Europi. Nastupajući promovira povijest i kulturu našega kraja te čuva običaj uskrsnoga pucanja.

Taj su vikend obilježila još dva važna događaja povezana s Kostelom i njegovom povijesnom postrojbom. Naime na igralištu u Kozjači održan je prvi turnir u malom nogometu koji će sljedeće godine prerasti u „Kostelske igre“ s natjecanjem u više različitih sportova, a sve s ciljem učvršćivanja starih i sklapanja novih prijateljstava s kuburaškim društvima i stanovnicima iz okolnih mjesta. Primjer u sklapanju prijateljstava dali su juniori nogometnih klubova Pregrada i Zagorec iz Krapine odigravši prijateljsku utakmicu.

U njemačkom gradu Aachenu Keglevićeva straža Kostel dobila je i svoga prvoga viteza. Josip Novak, delegat naše povijesne postrojbe proglašen je vitezom reda Svetog Sebastijana. On je jedna od tri osobe u Hrvatskoj koje su primile orden časti za promicanje kulturne i povijesne baštine u kraju u kojem žive. Veliki majstor reda Svetog Sebastijana, nadvojvoda Otto von Habsburg dodijelio mu je orden i proglasio ga vitezom.

Iako je Kostel malo mjesto, puno je velikih događaja i važnosti za područje cijele Općine Pregrada, ali i Krapinsko-zagorske županije. Svim aktivnostima koje klub organizira želi privući i uključiti mlade kako bi ih zainteresirali za očuvanje tradicije i prenijeli na njih svoje znanje i vještine.◆

KLUB KOSTELSKA PIŠTOLA * KOSTEL - ŽUPA SV. MIRKA 1334. *

Dječji vrtić «Naša radost»

Piše: **Gordana Krizmanić**, ravnateljica

Ako se uzme u obzir veličina lokalne jedinice, možemo reći da je Pregrada rano prepoznala prednosti društvenog odgoja naših najmlađih sugrađana. Već 1975. godine otvoreno je područno odjeljenje dječjeg vrtića iz Krapine u prostorima nekadašnjeg rodilišta. Nakon četiri godine vrtić je prešao pod upravu tadašnje osnovne škole. Budući da se interes roditelja za upisivanje djece u predškolsku ustanovu stalno povećavao, otvoren je1991. g. i privatni Dječji vrtić - "Bambi" koji je radio paralelno sa školskim do 1997. g. To je bio prvi privatni vrtić u Zagorju, a posebnost mu je bila njegovanje tradicionalnih zagorskih vrednota što se očitovalo u rasponu od vrste prehrane do njegovanja lokalnog kajkavskog govora. U javnosti je zapažen po nizu aktivnosti koje su privukle medijsku pažnju pa je u njemu snimljeno i pet filmova za Obrazovni program HTV-a.

Foto: Boris Krizmanić

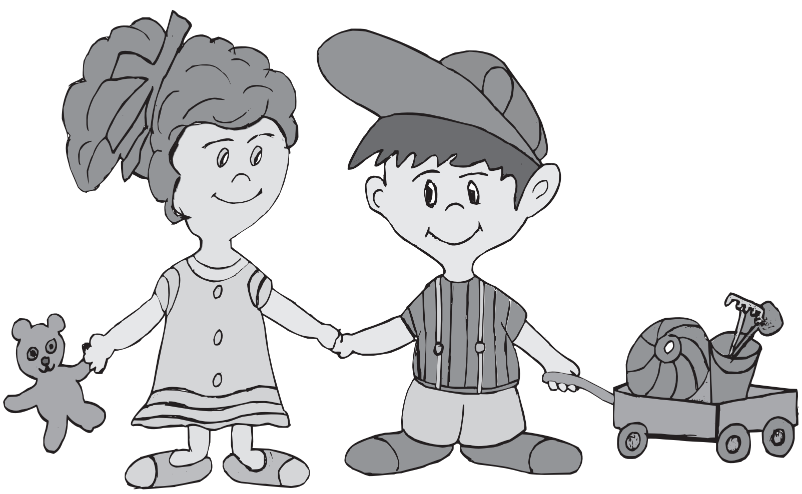
Grad se umeđuvremenu pobrinuo za novi vrtićki prostor; 1997. godine oba dotadašnja vrtića objedinjena su u jedinstveni – Dječji vrtić "Naša radost". Sa četiri odgojne skupine u redovnom i tri odgojne skupine u kraćem programu predškole nastavlja tradiciju odgoja na starim zagorskim vrednotama, ali prati i moderne trendove.

Vrtićki program osuvremenjuje se kontinuiranim stručnim usavršavanjem. Uvodi se projektno planiranje s individualnim pristupom djetetu, otvara se informatička igraonica „Sunčica", organiziraju se kraći programi i plivanje, skijanje, rolanje i engleska igraonica.

Odgojitelji postupno napuštaju tradicionalnu pedagošku praksu pa postaju kreativci, kritičari i istraživači vlastite prakse. Sa ciljem unapređenja kvalitete življenja djece u vrtiću timskim radom zaposlenih, roditelja i osnivača, obogaćuje se materijalno okruženje, radno vrijeme prilagođava se potrebama roditelja, a ove godine uložena su dodatna sredstva u povećanje kapaciteta, tj. otvorena je peta odgojna skupina u redovnom programu.

Činjenica je da je to jedini vrtić na području županije, a četvrti u Hrvatskoj, koji ima organiziran primarni 10-satni program u prijepodnevnom i poslijepodnevnom radnom vremenu, od 5.30 do 22.00 sata.

Posebnost vrtića svakako su i „Pregradske dječje berbarije", igre za djecu osmišljene na temu jesenskih poljoprivrednih radova. Ove će godine po deseti put okupiti djecu iz gotovo svih vrtića Krapinsko-zagorske županije i tako još jednom obogatiti program pregradskog „Branja grojzdja".◆

Logo vrtića

OŠ Janka Leskovara

Pišu: **Nada Šutina-Špiljak, Martina Kantoci, Ivana Ptičar**

Foto: Boris Krizmanić

Osnovna škola Janka Leskovara u Pregrada nosi ime po ovdašnjem književniku Janku Leskovaru (Valentinovo, 1861. – 1949.).

U knjizi „Građa za povijest školstva Kraljevine Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas“ Antuna Cuvaja zabilježeno je kako 1793. godine u Pregradi školu polazi jedno dijete. Školska spomenica govori, međutim, kako je škola u Pregradi sagrađena 1842. godine, a obuka u njoj započeta je 1843. godine. Prvi učitelj u školi bio je „Mato Majer, ovomjesni orguljaš i pojac“.

1864. godine na školskoj je zgradi podignut 2. kat sa satanom za drugog učitelja.

Spomenica navodi da u to doba školu pohađa 240 dječaka i djevojčica, a opetovnicu 20 učenika. 1865. godine za stalnu učiteljicu dolazi Ružica Bosnar koja će poslije s učiteljem Franjom Cvjetkom u Pregradi službovati preko 40 godina.

U spomenici za šk. g. 1880./1881. prvi se put spominje podatak o školskoj knjižnici. „Školska knjižnica ima 7 djela, odnosno 15 svezaka.“

Školske godine 1894./95. četverorazredna škola dobila je peti razred s 52 djece.

28. veljače 1909. g. otvorena je svečano nova školska zgrada; broj školski obveznika je 1073, a polaznika , zajedno s opetovnicom, 525.

16.3.1930.g. svečano je otvorena nova škola u Benkovu. Tom prigodom pozdravni govor održao je Janko Leskovar, umirovljeni školski nadzornik i hrvatski književnik koji je izabran za prvog predsjednika školskog odbora.

Iste godine otvorena je škola u Gorjakovu. To je bilo vrlo važno jer je iz tog sela tek dio djece bio obuhvaćen školovanjem zbog velike udaljenosti od Pregrade.

Od šk. g. 1946./47. Osnovna škola u Pregradi radi po programu osmogodišnjih škola.

Brojevi

Osnovna škola Janka Leskovara u Pregradi uključuje centralnu i 5 područnih škola – Sopot, Stipernica, Gorjakovo, Benkovo i Kostel. Ukupno imamo 612 učenika - 282 učenika u razrednoj nastavi (180 u centralnoj i 102 u područnim školama) i 330 učenika u predmetnoj nastavi.

Ove školske godine je u prvi razred krenulo 39 prvašića u centralnu i 23 prvašića u područne škole.

U školi radi 55 učitelja, ravnateljica, 3 stručna suradnika, 2 domara, 10 spremačica, 2 kuharice, tajnica i računopolagateljica.

U centralnoj školi radi se u dvije smjene u razrednim odjelima od 1. do 8. razreda. Na područnim školama radi se u dvorazrednoj kombinaciji od 1. do 4. razreda.

Nova zgrada

Nova moderna zgrada centralne škole u Pregradi otvorena je šk. g. 1983./84. U sastavu škole je sportska dvorana i igralište. U informatičkoj se učionici nalazi 18 računala, a školska knjižnica raspolaže sa 3 570 knjiga. Dvije učionice su također opremljene suvremenom računalnom opremom, a svaka učionica ima pristup Internetu.

U školi se organiziraju kulturne, tehničke, ekološke i športske aktivnosti u okviru odgovarajućih izvannastavnih aktivnosti. Učenici mogu sudjelovati u radu ovih skupina:filmska, recitatorska, rukomet, likovna,

zbor, planinari, podmladak crvenog križa, mladi tehničari, geografska e-škola, ekologija, literarna, liturgijska, mladi animatori i novinarska skupina. U školi se, uz redovitu nastavu održavaju i izborni predmeti iz vjeronauka, informatike, engleskog i njemačkog jezika i prometa. U školi djeluje i školski športski klub.

Učenici kroz nastavu i izvannastavni rad postižu zapažene rezultate na razini Krapinsko-zagorske županije i republike Hrvatske.

Vođenjem brige o interijeru, uređivanjem okoliša škole oplemenjuju prostor u kojem svakodnevno rade i borave. Aktivno se uključuju u događanja i kulturne manifestacije u gradu čime doprinose obogaćivanju njihova sadržaja.

Projekti

Dva velika projekta u koja se naša škola uključila su UNICEF-ov projekt za sigurno i poticajno okruženje u školama i Međunarodna eko-škola. U manjim projektima surađujemo s organizacijama i udrugama iz naše okolice među kojima su Škola pri bolnici Krapinske toplice te Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama KZŽ.

U Unicefov projekt uključili smo se 2005. godine. Od tada je u nastavi provedeno niz radionica u kojima se između ostalog nastoji senzibilizirati za problem nasilja, naučiti kako se nositi s tim problemom i kako tražiti pomoć ili kako biti učenik pomagač u takvim situacijama. Formirana je i skupina vršnjačke pomoći od učenika viših razreda koja su prošli dodatnu edukaciju. Škola je nakon dobivanja statusa Škola bez nasilja uključena u mrežu škola bez nasilja i s njima surađuje.

Naša škola status Međunarodne eko škole ove je godine obnovila po drugi put i uz prigodni program te blagoslov našeg župnika na jarbol podigla svoju treću zelenu zastavu. Dvije smo se godine bavili temom otpada, dvije godine temom vode, a zadnje dvije godine posvetili smo temi energije. Uz aktivnosti koje svake godine provodimo, kao što su formiranje i rad eko-patrole (kontrola provođenja svih predviđenih aktivnosti i bilježenje stanja u školi i njenom okolišu), akcije skupljanja starog papira (obnavljanje i izrada novih papirka u razredima, postavljanje papirka po uredima raznih institucija u gradu Pregradi, preuzimanje skupljenog papira), eko-kviz, obilježavanje svih važnijih ekoloških datuma u radionicama i prigodnim panoima, obrada tema vezanih uz ekologiju u programu redovne nastave i izvannastavnih aktivnosti, u protekle smo dvije godine imali i neke nove aktivnosti.

Logo škole

Logo

U logu naše škole je bubamara koju smo odlučili malo oživjeti pa smo raspisali natječaj za naj bubumaru – maskotu škole. Skupili smo preko sto likovnih radova i proveli ocjenjivanje među učenicima i učiteljima te proglasili novu maskotu eko škole. Vrlo uspješno odradili smo dva projektna dana na temu energije i jedan povodom Svjetskog dana vode. Održane su radionice u kojima su se igrale edukativne igre s temom energije, radili pokusi i istraživanja, izrađivali poučni plakati i sl. Ove smo školske godine počeli suradnju s Energetskim institutom Hrvoje Požar. Bili smo na terenskoj nastavi u Tvornici stakla Vetropack Straža, a već dulje vrijeme surađujemo s Tvornicom Unijapapir čiji smo pogon u Novim Dvorima posjetili prošle školske godine. Uspješno surađujemo sa Šumarijom iz Krapine. Učenici su skupljali sjeme bukve i hrastovog žira, upoznali se s načinom obnova šuma i korisnošću njihovog obavljenog posla.

Informiranje

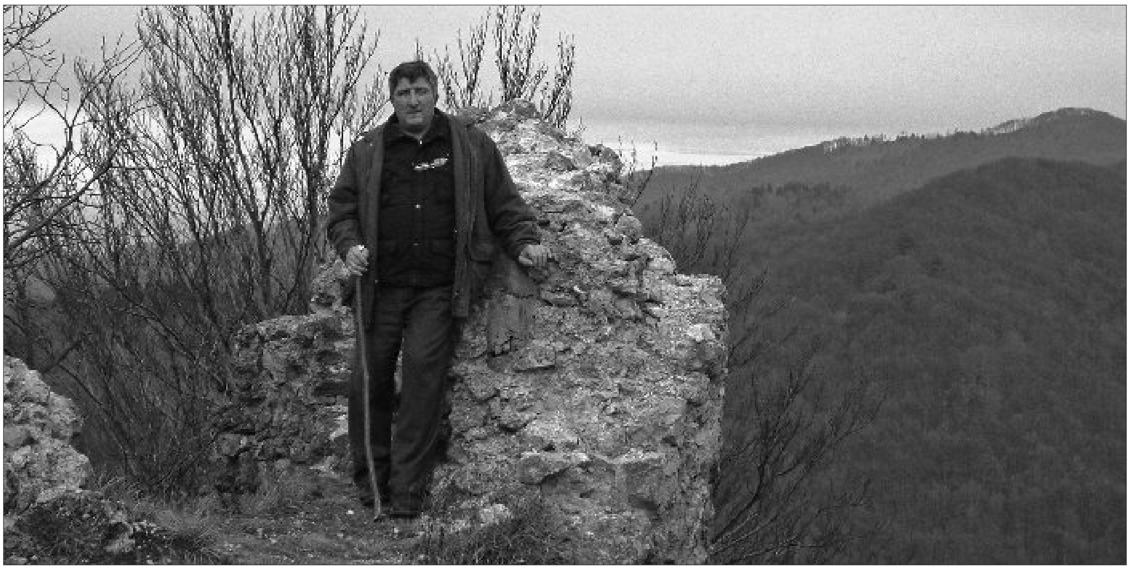
S eko aktivnostima koje provodimo u školi redovito upoznajemo predstavnike Grada prilikom naših posjeta, a lokalnu zajednicu putem medija.

O događajima i aktivnostima koje provodimo kroz godinu u školi i važnim obavijestima moći ćete saznati na našoj novoj internet stranici: www.os-janka-leskovara-pregrada.skole.hr/skola i čitati u Zvončeku, našem školskom listu, koji izlazi na kraju školske godine.

Škola – učenici, roditelji i učitelji, velika su obitelj zaokupljena zajedničkim brigama i radostima, okrenuta prema budućnosti.◆

Porijeklo prezimena u Pregradi i okolici

Piše: **Boris Krizmanić**, boris.krizmanic@kr.t-com.hr

Naša današnja predodžba o prezimenima proizlazi iz činjenice da se s njima rađamo pa su stoga ona nešto uobičajeno, nešto o čemu niti ne razmišljamo. No, već i površna analiza njihove pojave dovest će nas do vrlo zanimljivih zaključaka. Ponajprije, njihovo porijeklo ne seže u neku daleku, mitsku prošlost; ona su uglavnom novovjeka pojava i u svakom slučaju su po postanku daleko mlađa od imena. Najsigurniji dokaz tomu je činjenica da je jedna velika kategorija prezimena nastala upravo od osobnih imena.

Prezimena su danas obavezna. Niti jedna civilizirana uprava ne može se zamisliti bez njih. Ona nam omogućuju da ljude međusobno razlikujemo u daleko većem stupnju nego u slučaju da ljudi nose samo imena. Stoga uz prezime vežemo i osobnost njegovog nositelja.

Riječ *prezime(=prez-ime)* ima značenje preko imena, tj. iza imena, nadimak, ustvari prezime i jest neka vrsta nadimka. Ime je i danas važnije od njega, stoga ih navodimo redoslijedom: **ime i prezime** pa oni stoje u istom odnosu kao u sintaksi imenica i njen atribut.

Kada govorimo o imenima i prezimenima, moramo voditi računa još o nekim relacijama prije svega o imenovateljima. Ime nam redovito daje netko kome smo dragi, majka, otac, rođak, kum ili neki obiteljski prijatelj. Stoga imena gotovo bez izuzetka iskazuju neku dobru, poželjnu karakteristiku ili iskazuju nadu da će njegov nositelj postići cilj zadan imenom. Iz istog razloga djetetu se daju imena poznatih osoba iz prošlosti koje su nositelji poželjne karakteristike ili služe kao primjer općeprihvaćenog načina života (Željko, Radovan, Miroslav, Zdravko, Borben, Lav, Božidar, Dominik …). S prezimenima je u dobroj mjeri drugačije: njih nam daju oni udaljeniji, ravnodušni i manje dobronamjerni; ponekad koriste priliku da istaknu neku negativnu ljudsku karakteristiku pa tako nastaju rugalačka i nadimačka prezimena.

Treba reći da prezime koje iskazuje neku karakteristiku njegovog nositelja za nositelje u idućim naraštajima nema više prvobitno značenje. Ako je netko dobio prezime *Filipčić* jer je bio *Filipov* sin onda će unuci i praunuci naslijediti rečeno prezime mada njihov otac nije bio *Filip*. To je još vidljivije kod prezimena koja su nastala iz nekog ljudskog nedostatka ili jednokratne karakteristike: prezimena Šepak, Gluhak ili Hustić govore o karakteristici njihova prvog nositelja, a ona se najčešće nije prenijela u drugi naraštaj pa tako Šepakov sin više nije bio šepav, niti Gluhakova kći gluha, a niti mladi Hustić više nije morao živjeti u šumi. Prezime je, naime, postalo nasljedno bez obzira na njegovo osnovno značenje i razlog nastanka.

Najstarija prezimena su ona vezana uz neko imanje ili zemlju: Ratkaj (= iz Ratke, mjesta u Mađarskoj), Keglević (=iz Kögela, utvrđenoga grada u Dalmaciji), Bužimski (iz Bužima) itd. Ona su nastala iz potrebe da se označi vlasnik imanja, da se osigura kontinuitet vlasništva,

njegova javnost. Njihovo značenje proizlazi iz same činjenice vlasništva. Druga pak prezimena nastaju iz potrebe razlikovanja ljudi, iz administrativnih razloga i njih nositeljima nadijevaju oni koji su im na bilo koji način nadređeni: feudalni gospodari, upravni službenici i svećenici. Oni se pri (prez)imenovanju rukovode raznim motivima pa nadijevaju prezime: prema očevu (rjeđe majčinu) imenu, prema zanimanju, prema porijeklu, izuzetnoj (najčešće tjelesnoj) osobini, prema nazivu živih bića u najširem rasponu, prema prirodnoj pojavi, nazivu rudače, mjestu rođenja, nazivu naroda ili kraja…

Do masovne pojave prezimena u Evropi pa onda i u Hrvatskoj dolazi nakon Tridentskog koncila (1545-1563.) kada su se počele kao obavezne voditi matične knjige rođenih, vjenčanih i umrlih)

Osnovna podjela prezimena s obzirom na gore rečeno, bila bi:

- Prezimena koja sadrže krvno srodstvo,
- Prezimena prema zanimanjima,
- Etnici i etnonimi,
- Prezimena prema nekoj upadljivoj osobini,
- Ostala prezimena (prezimena zoonimske i fitonimske motivacije, prezimena prema nekoj prirodnoj pojavi itd.)

Prema sigurnosti u pogledu značenja i porijekla prezimena možemo reći da su neka nedvosmisleno jasna, neka dosta sigurna, neka rješenja se dadu naslutiti, dok neka čuvaju tajnu svoga postanka. Oblik prezimena vjerojatno se mijenjao kroz stoljeća prema tome kako se mijenjao jezik uopće, no moguće su i svjesne intervencije njihovih nositelja. Na njihov oblik mogle su djelovati i promjene grafemskog sustava. Generalno se može reći da su se prezimena u svom današnjem obliku često prilično „odmakla“ od početnog oblika motivirajuće riječi. Pri tom se oblikovatelji prezimena nisu mnogo obazirali na glasovne promjene ili vladajući jezični standard.

Analizom je obuhvaćeno područje Pregrade, Huma na Sutli i Desinića

U ovom tekstu predmet istraživanja su autohtona prezimena, tj. ona koja su na rečenom području u upotrebi od starine do danas.

(*Metodološki pristup pregledu prezimena preuzet je iz knjige akademika* **Petra Šimunovića** ***Hrvatska prezimena*** *te će osnovni principi biti primijenjeni na zagorska prezimena a ovaj tekst smatram potrebnim jer mnoštvo zagorskih prezimena u spomenutoj knjizi nije obrađeno*)

PREZIMENA KOJA SADRŽE KRVNO SRODSTVO

Broj poželjnih imena u nekom kraju oduvijek je bio ograničen. I danas u selima sa stotinjak obitelji imamo na desetke Ivana, Stjepana i Josipa i mnoštvo varijanti tih imena. Jedan od najlakših načina da se napravi razlika između nositeljâ istog imena jest da se svakome pridoda očevo ime (prvobitno u obliku pridjeva – atributa). Tako nastala prezimena zovu se *patronimi.* Manji dio prezimena toga tipa nastao je od majčinog imena. Ta se prezimena zovu *matronimi.* Da bi dijete dobilo prezime po majčinom imenu, morao je postojati poseban razlog: majka je bila ili izuzetno značajna osoba (vladarica, značajna javna osoba, svetica …) ili otac djeteta nije bio poznat pa je za tvorbu prezimena poslužilo majčino ime. Manji broj ove vrste prezimena motiviran je ostalim vrstama srodstva (brat, sin, unuk itd)

U kategoriji „krvno srodstvo“ nalazimo četrdesetak motiviranih imena koja su dala ukupno 85 prezimena. (Mogući su dakako i previdi pa će svaka dobronamjerna sugestija biti razmotrena).

Način tvorbe prezimena od imena je uobičajen: imenu se najčešće oduzima relacijski morfem i dodaje dočetak koji ima značenje *nasljednik, „mladi“* : Antun (Anton) – Antonić, Ljubo – Ljubić, Martin – Martinko. Najčešći dočeci su –ić, -čić, -ec, -ek, -ac, -ak. Neka prezimena ostala su u prvobitnom liku (Šimun, Vuk) i čine se najstarijima.

Antonić – *Antun*

Antolić – isto kao Antonić

Auguštin – *August*

Barić – *Bara* – (od Barbara)

Baričević – isto kao Barić

Bedeniković – *Benedikt* (Benediktus – doslovno *dobar govor*, hrv. inačica *Zlatousti;* uočljiva je metateza bene-dikt > bede-nik)

Benc – isto kao Bedeniković

Blažun – *Blaž*

Bolšec – *Baltazar*

Boltek – isto kao Bolšec

Domjanić – *Dominik* –(od dominus = *gospodnji*)

Drašković – *Andrija* (od hipokoristika *Draš* = Andrija)

Filipčić – *Filip*

⇨⇨⇨

Filipec – isto kao Filipčić
Gjura – *Juraj*
Gregorić – *Grgur*
Gregurić – isto kao Gregorić
Gretić – *Greta* (od Gertruda)
Ilić – *Ilija*
Ilijaš – isto kao Ilić
Hanžek – *Ivan* (oblici *Hanžek, Hanžel, Janžek* izvedeni su iz germanskog oblika *Hans)*
Hanžel – isto kao Hanžek
Ivanković – *Ivan*
Ivanović – isto kao Ivanković
Ivanjko – isto kao Ivanković
Ivić – isto kao Ivanković
Ivšak – isto kao Ivanković
Jakopić – *Jakob*
Jakoplić – isto kao Jakopić (u oba slučaja obezvučeno je *b* na kraju osnovnog oblika)
Jagić – *Jaga* (od Agata)
Jeftić – *Jeftimije*
Jurak – *Juraj*
Juran – isto kao Jurak
Juranić – isto kao Jurak
Juričan – isto kao Jurak
Jurički – isto kao Jurak
Karlovšek – *Karlo*
Klarić – *Klara*
Marčinko – *Martin*
Martinkec – isto kao Marčinko
Martinko – isto kao Marčinko
Lazar – *Lazar*
Ljubić – *Ljubo*
Lovrenčić – *Lovro*
Lovrenščak – isto kao Lovrenčić
Margetić – *Margareta* (dijalektalno *Margeta*)
Matijević – *Matija*
Mihalić – *Mihael* ili *Mihovil*
Mijašek – isto kao Mihalić
Miklaužek – *Nikola*
Miklaužić – isto kao Miklaužek
Miklenić – isto kao Miklaužek
Mikša – isto kao Miklaužek
Mikulaš – isto kao Miklaužek
Mikulić – isto kao Miklaužek
Mikuljan – isto kao Miklaužek (od izvornog oblika *Nikola* u Zagorju, čini se, nema niti jedne direktne autohtone tvorbe)
Mitok – *Dimitar*
Pavić – *Pavao*
Pavleković – isto kao Pavić
Pavlić – isto kao Pavić
Pavlinec – isto kao Pavić
Pavlinić – isto kao Pavić (u osnovi ovih oblika svakako je ime *Pavao*, no moguće je da su oblici *Pavlinec* i *Pavlinić* potekli od crkvenog reda Pavlina.)
Petrač – *Petar*
Petrak – isto kao Petrač
Petrinić – isto kao Petrač
Stančić – *Stanko*
Stanjko – isto kao Stančić
Štefanec – *Stjepan*
Štefko – isto kao Štefanec
Šimun – *Šimun*
Valek – *Valentin*
Valentić – isto kao Valek
Videc – *Vid*
Vidić – isto kao Videc
Vincek – *Vinko*
Vincelj – isto kao Vincek
Vinković – isto kao Vincek
Vnučec – *unuk* (dijalektalno)
Vnuk – isto kao Vnučec
Vrbanc – *Urban*; nije isključeno preklapanje s dendronimom *vrba.*
Vuk – *Vuk* (u pozadini zoonim *vuk*)
Vukmanić – isto kao Vuk
Zorić – *Zora*
Zorinić – isto kao Zorić
Zorko – isto kao Zorić
Žiger – *Žigmund* (Sigismund)

U navedenom nizu matronimi su: Barić, Baričević, Gretić, Jagić, Klarić, Margetić, Zorić, Zorko, Zorinić.

Kada promotrimo šire područje, recimo Zagorje, broj varijanti prezimena od istog imena brzo raste, a naročito se povećava kada se uzme u obzir teritorij Republike Hrvatske. Npr. ime Ivan motiviralo je tristotinjak prezimenskih likova.

Učestalost svetačkih motivirajućih imena je velika i s pouzdanošću se može tvrditi da su ta prezimena nastala neposredno nakon rečenog Tridentskog koncila.◆

(nastavak u sljedećem broju)

Muzej «dr. Zlatko Dragutin Tudjina»

Piše: **Iva Validžija,** kustosica Muzeja grada Pregrade "dr. Zlatko Dragutin Tudjina»

Foto: Hrvoje Šorša

Pregrada, jedan od najljepših gradova Hrvatskog zagorja, predstavila se javnosti s novom jedinstvenom kulturnom ponudom, stalnim muzejskim postavom Muzeja grada Pregrade «dr. Zlatko Dragutin Tudjina».

Muzej se nalazi u centru Pregrade, nasuprot «Zagorske katedrale», Trg Gospe Kunagorske 3, u obnovljenoj zgradi iz 1908. godine.

Stalni postav muzeja čine tri zbirke:

- **Numizmatika**
- **Rudarstvo i geologija**
- **Ljekarnička zbirka Thierry**

Autori koncepta stalnog postava su:

- Numizmatička zbirka: dr. Ivan Mirnik, Arheološki muzej u Zagrebu, prof. Boris Prister, Hrvatski povijesni muzej i prof. Iva Validžija, Muzej grada Pregrade.
- Rudarska i geološka zbirka: dipl. ing. Sanja Japundžić, Hrvatski prirodoslovni muzej i prof. Iva Validžija, Muzej grada Pregrade
- Ljekarnička zbirka Thierry: prof. dr. Vladimir Grdinić i prof. Iva Validžija Muzej grada Pregrade. Likovni postav osmislila je Nikolina Jelavić Mitrović, a financijska sredstva za projekt osigurao je Grad Pregrada, na čelu s gradonačelnicom mr.sc. Vilmicom Kapac.

Numizmatika

Numizmatička zbirka Muzeja grada Pregrade dr. Zlatko Dragutin Tudjina predstavlja bogatu numizmatičku djelatnost dr. Tudjine.

Dr. Tudjina dao je 1965. godine iskovati prvi zlatnik i srebrnjak s likom kralja Tomislava. Na aversu se nalazi prikaz kralja Tomislava en face, a na reversu je prikazan hrvatski grb. Zlatnik je kovan u Bavarskoj državnoj kovnici u Münchenu težine 105 grama, čistoće 986/1000, čime se njihova vrijednost ravnopravno mjeri sa svjetskim edicijama.

Zlatnik s motivom Kardinala Stepinca otkovan je 1966. godine. Revers prikazuje povijesni hrvatski grb.

Zlatnik posvećen hrvatskom jeziku i književnosti iskovan je 1967. godine. Na aversu je prikazan otac hrvatske književnosti Marko Marulić, a na reversu se nalazi posveta Deklaraciji o nazivu i položaju Hrvatskog jezika.

U spomen na Kardinala Šepera iskovan je zlatnik 1968. godine. Na aversu je prikazan Kardinal Šeper u profilu, a na reversu Zagrebačka katedrala.

Zlatnik posvećen Sv. Nikoli Taveliću iskovan je 1970. godine. Revers prikazuje Katedralu Sv. Jakova u Šibeniku.

Povodom 100 godina rođenja Stjepana Radića dr. Tudjina dao je iskovati medalju u čast ovog znamenitog Hrvata. Na reversu se nalazi grb Hrvatske seljačke stranke.

Uz medalje posvećene hrvatskim povijesnim ličnostima iz edicije dr. Tudjine, ovdje se nalazi raznovrsna kolekcija svjetovnih medalja iz Hrvatske, Europe i Svijeta te kalupa za izradu svjetovnih medalja.

Tematika svjetovnih kalupa pokazuje vrlo širok raspon te raznovrsnost numizmatičke zbirke dr. Tudjine. Tu su kalupi s prikazima vladara, velikana, crkvenih velikodostojnika, kalupi posvećeni sportu i spomena vrijednim svjetskim događajima kao što je npr. “Misija Apollo VIII, 21.-27. XII. 1968.“.

⇨⇨⇨

Uz zbirku svjetovnih medalja i kalupa, u Numizmatičkoj zbirci predstavljena je kolekcija votivnih medalja i kalupa.

Votivne medalje su se poklanjale kao svjedočanstvo hodočasničkog putovanja ili kao poklon povodom svetih potvrda. Medalje s prikazima različitih svetaca držale su se na posebnom mjestu u kući u uvjerenju da štite kuću od bolesti i zle kobi.

Medalje su predstavljene u postavu prema pravilima numizmatike, tj. da su pregledni avers i revers svake pojedine medalje.

Osim medalja iz edicije dr. Tudjine, ovdje se nalazi raznovrsna kolekcija svjetovnih medalja Hrvatske, Europe i svijeta, te kalupa za izradu svjetovnih medalja.

Tematika svjetovnih kalupa je izuzetno široka i pokazuje nam raznovrsnost numizmatičke djelatnosti dr. Tudjine. Tu su kalupi crkvenih velikodostojnika, vladara, velikana, kalupi posvećeni sportu i spomena vrijednim svjetskim događajima kao npr. "Misija Apollo VIII, 21.-27. XII. 1968.".

Rudarstvo i geologija.

Rudarsko zbirka se direktno veže na povijest obitelji Tudjina i na gospodarsku povijest Pregrade.

Rudarstvo je predstavljeno uz pomoć dokumenata i fotografija koje datiraju od vremena Drugog svjetskog rata kada je Stjepan Tudjina kupio rudnik u Pregradi. Nakon Drugog svjetskog rata ugljen je bio važan energent tako da se prosperitet Pregrade i njenih građana desio dobrim dijelom zahvaljujući Pregradskim ugljenokopima. U rudniku je radilo stanovništvo Pregrade, ali i cijelog Hrvatskog zagorja.

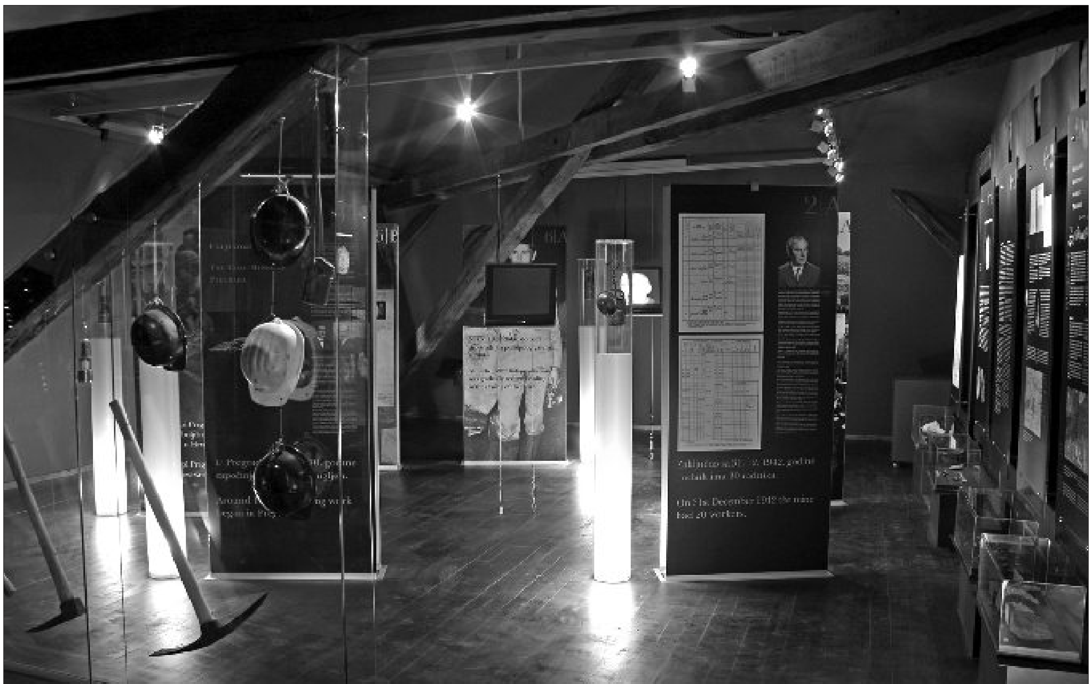
1970. proizvodnja Pregradskog ugljenokopa bila je 77000 tona ugljena, no kako nafta postaje puno važniji energent, proizvodnja postepeno slabi, novčana stredstva rudnika preusmjeravaju se u novu djelatnost, te se rudnik konačno gasi 1975. godine

Uz dokumente i fotografije u postavu su i rudarske karbitne lampe, rudarski alat, zastava i svečana rudarska odora.

Uz rudarstvo, u istom prostoru predstavljena je geološka prošlost Pregrade uz pomoć fosila koje smo donacijom dobili od Hrvatskog prirodoslovnog muzeja.

Muzejski postav koncipiran je kombinacijom muzejskih eksponata, multimedije i interakcije.

U rudarskom postavu, koji je postavljen u prostor tavana, snimljena su tri rudara koji nas svojim pričama vode u vrijeme kad je Pregradski ugljenokop bio nositelj gospodarskog prosperiteta Pregrade. Uz rudarske filmove, u pozadini se čuje zvučna kulisa sa zvukovima rudnika. Želja nam je bila da uz pomoć tavanskog mračnog i skučenog prostora sa otvorenim gredama pokušamo dobiti dojam jame.

U numizmatici uz eksponate prikazuje se i film o donatoru, a tu je i mali stol sa puzzlama koje imaju otisnuti motiv kalupa dr. Tudjine, kako bi djeca mogla slagati motive postava.◆

Tekst je preuzet iz lista «Vijesti muzealaca».

U sljedećem broju predstavljamo ljekarnički postav Thierry.

Ususret Branju grojzdja

Piše: **Baka Slavica Reiner**

«…vse prolazi, vse se menja Zagorec pa ne….»

Mjesec rujan. Mala meša je tuj. Gda bumo braliđ Tam negde oko Mihovlja. Tako se i pjevalo

"***Došel bu došel Sveti Miholj***
On bu ga zoril jas bum ga bral.
Kumek moj mili daj se napij
Dugo nas nebu, daj se ga vžij".

Zapisano je da su Pregračani još 1939. godine osnovali Društvo za uređenje i unapređenje Pregrade koje je Zagrepčane i ostale prijatelje pozivalo v branje. Po njih su s konjskim zapregama išli u Trgovišće do kud su došli cugom.

Zamislimo Pregradu tada, ali s mnoštvom ljudi koji danas dođu na manifestaciju "Branje grojzdja". Štandovi pod šatorima, krcati rukotvorinama od drva, šiblja, keramike. Sve za svakodnevnu upotrebu u poljoprivredi i domaćinstvu kao i igračke za djecu. Divota. A tek medičariđ Kako bi oni privlačili djecu i odrasle. Zamislimo današnje dečke kako svojim ljubavima kupuju velika licitarska srca s ogledalom ispod kojeg piše npr. «Srce moje i tvoje u ljubavi stoje»đđ Babice bi prodavale svoje proizvode: kuruznu zlevku, štruklje, gibanice, kuglov,… Krave, volovi ili konji vukli bi kola s drvenim kotačima natovarena posudama za branje. Svi ljudi bili bi obučeni u narodne nošnje. Jedino bi Zagrepčani bili u gradskoj odjeći. Ponosito bi šetale mlade djevojke u svojim nošnjama za koje su same naheklale špice, sašile ih i ispeglale, tj. sfaldale faldice. Lijepa duga kosa ispletena u pletenice ukrašavala bi njihove crvene obraze. Jako bi se trudile da lijepo izgledaju, jer bira se najljepša beračica. Teško tom žiriju koji bi od toliko djevojaka morao izabrati najljepšu.

To sigurno neće biti problem na 38. Branju grojzdja budući je svake godine sve manje ljudi obučenih u našu narodnu nošnju i kola ima malo pa će vjerojatno i berača biti malo.

Svejedno "Branje grojzdja" u Pregradi lijepo zvuči i privlači ljude u Pregradu i sigurno će ih mnogo doći. Pružimo im sadržaj da osjete i sami da su zapraf došli v branje. Posebno pozovimo Zagorce naj si oblečeju našu nošnju. Ak ju nemaju, do drugoga leta ju stigneju zašiti. Pak bumo zbirali najlepšega berača i beračicu v novozašitoj nošnji koja bu najbolj slična starinskoj.

Ak su pozabili po naški govoriti isto se imaju čas nafčiti, kaj se bumo mogli po naški i spominati i zapopevati naše lijepe starinske popevke. Naj se nigdar ne pozabi gdo smo, kakvi smo i od kud smo jer...

«…vse prolazi, vse se menja Zagorec pa ne….»

I ❤ Pregrada

Piše: **Jelena Jurić**

„Samo sem bregima dragim obećal da vrnul se bum nazaj.....“

Nije dugo trebalo da postanem fan Suze za Zagorske brege. Neprimjetno sam se utapala u krajolik, oprezno i sa izraženom znatiželjom (još sam k'o po „zlu“ znatiželjni tip). Sve mi je bilo ludo simpatično. Vjerojatno sam jedna od rijetkih koja je došla na kiosk i tražila razglednicu Pregrade. Bilo mi je skoro i neugodno. Pomislih: „Ispričavam se, znam da se razglednice šalju uglavnom s mora, ali meni je nekako drago da sam tu, pa bih se voljela javiti ljudima kojima sam pričala o mom dolasku u Pregradu i koje je to veselilo“. U nekoliko prvih posjeta Pregradi bila sam prilično samozatajna. Činilo mi se da sve ima svoj red i da svojom neupućenošću u dnevna zbivanja mogu poremetiti idilu i da mogu izazvati gnjev okolnih brda.

Oduševljavalo me zelenilo i nije bila rijetkost da se ustoličim na nekoj od klupa i pustim mašti na volju. Bila sam sama sebi čudna jer sam nova u gradu, a uopće se tako nisam osjećala. Pogledala sam da slučajno na klupi nije ugravirano moje ime jer mi se ne čini da sam tek došla nego da sam se odnekud vratila.Teško da na takve osjećaje možete samovoljno utjecati. Pala sam na šarm. Kao prvašić koji nema pojma da se zaljubio, pa djevojčicu do sebe čupa za kosu izražavajući simpatije. Tako sam se i ja meškoljila, kao da sam upoznala nekog novog tko me se jako dojmio, a čini mi se da ga poznajem cijeli život. Samo ga ne mogu potegnuti za kosu, nego se smijuljim i uživam u pogledu. Kad vam se svidi grad, onda vam se moraju dopasti i ljudi. Mnogo je toga što čini Pregradu. Nešto vam je na dohvat ruke, a nešto osjetite tek kad ispratite znak „Pregrada“. Osjećate se kao da ste ostavili nešto što će vam nedostajati.

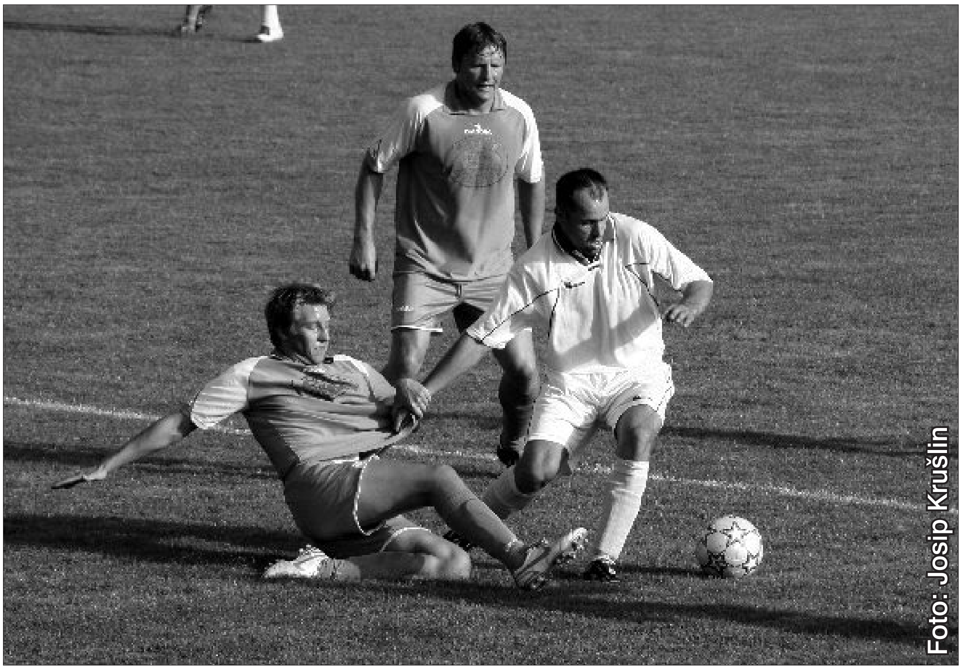
Nije mi dugo trebalo ni da se udomaćim. To su stvari kojih tek naknadno postanete svjesni. Postala sam nestrpljiva za vozače KR oznaka koji su se „vukli“ po cesti, usporavala na mjestima „naplate prekršaja“, čim bih se spustila s autoputa otvorila bih širom prozor u stilu „osjećaj se k'o kod kuće“, uputila bih blago prijeteći pogled ako bi netko sjedio na mojoj stolici u caffeu. Znam gdje je najbolja kava, najbolja hrana (ukoliko mi plate proviziju sljedeći put pišem imena), do kad rade benzinske, trgovine, „krčme“...To sve nećete znati ukoliko vam nije stalo. Čini se da je i Pregradi stalo, trudi se i izaziva me, i ja se vraćam ili bolje rečeno ostajem. Nisam bila svjesna da, dok sam ja upoznavala Pregradu, i ona je upoznavala mene. Svašta bi ona lijepog napisala o meni, samo je malo sramežljiva kod ispoljavanja osjećaja i ne voli se eksponirati. To joj je mana zbog koje mi je još draža.

I ne bi dugo, put me opet naveo u Pregradu.

„....a ja nis ni jenput pogledal za sebom,
od tuge nis mogel pozdraviti kraj,
samo sem bregima dragim obečal
da vrnul se bum nazaj.„

NK Pregrada

Piše: **Hrvoje Burić**, hrvoje.buric@gmail.com

U sezoni 2008./2009. nogometni klub Pregrada načinio je velike rezove u svojoj momčadi. Naravno, najveća promjena je kada promijenite trenera što je i učinjeno. Nakon Maksa Mrzlečkog, trener u sezoni 2008/2009. je opet Josip Golubić. Ovaj Pregračan vraća se na mjesto trenera seniorske momčadi nakon sezone 2005/2006., a i vrlo dobro radi s mlađim kategorijama NK Pregrade. Što se tiče igrača, klub je napustilo nekoliko 'stranaca' i to Kranjčević, Šafranko iz Krapine, Tuđa iz Luga Zabočkog te Gazilj iz Oroslavja, a seniorskoj momčadi se priključilo nekoliko prošlogodišnjih juniora poput Šafrana, Hustića, Hajdinjaka i Šoštara koji je isto tako napustio klub nakon nekoliko kola. Valja napomenuti da su se u klub vratili Mario Baranja i Zoran Vuzem čije nogometno umijeće nikada nije bilo upitno.

Sezona je počela 25. kolovoza kada je u prvom kolu Pregrada gostovala u Novom Golubovcu protiv tamošnjeg Schiedela. U naš rang natjecanja vratio se Vatrogasac iz Zabočke Brezove, dok je ispala ekipa Oroslavja koja igra u drugoj ligi. Nogometaši Pregrade loše su započeli sezonu i to sa svim porazima u prva tri kola te ispadanjem iz Kupa od ekipe Toplica iz Krapinskih Toplica. No sezona je tek počela u kojoj ove sezone igraju naši Pregračani predvođeni iskusnim Horvatom, Baranjom D., Kecurom, Vragovićem te Poslončecom zatim povratnicima Baranjom M. i Vuzemom uz mlade nade poput Belačića, Šafrana, Hustića te golmana Hanžića. U domaćoj momčadi ima dosta materijala (talentiranih mladića) za bolje sutra, no očito je da će treneru Golubiću trebati vremena da sve posloži. Dojam je da cijela momčad može više uz malo vjere u svoje mogućnosti te uz bolje zalaganje i trčanje.◆

Ovosezonski rezultati u 1. ŽNL

1. kolo: Schiedel – Pregrada 2 : 1
2. kolo: Pregrada – Rudar M. 0:1
3. kolo: Rudar D. – Pregrada 3:1

TABLICA

KLUB	K	P	N	I	GR		B
STUBICA	3	3	0	0	6	1	9
JEDINSTVO	3	2	1	0	9	3	7
ZAGOREC VT	3	2	0	1	5	2	6
RADOBOJ	3	2	0	1	7	5	6
SCHIEDEL	3	2	0	1	6	4	6
GAJ	3	2	0	1	8	7	6
OŠTRC	3	2	0	1	7	6	6
STRAŽA	3	2	0	1	6	5	6
RUDAR DUBRAVA	3	1	0	2	7	8	3
RUDAR MIHOVLJAN	3	1	0	2	4	7	3
IVANČICA	3	1	0	2	1	5	3
VATROGASAC	3	0	1	2	4	6	1
PREGRADA	**3**	**0**	**0**	**3**	**2**	**6**	**0**
MATIJA GUBEC	3	0	0	3	1	8	0

Legenda:
- **K** – broj odigranih kola
- **P** – broj pobjeda
- **N** – broj neriješenih
- **I** – broj izgubljenih
- **GR** – gol razlika
- **B** – broj bodova

ŽNK Pregrada

Piše: **Zlatko Šorša**

Ženski nogometni klub "Pregrada", utemeljen je 1996. godine (prva utakmica odigrana 30.05.1996.), a registriran pod nazivom ŽNK «Pregrada Kunateks» 11.05.1999.godine te se od tada natječe u 1. Hrvatskoj nogometnoj ligi za žene gdje je postigao zapažene rezultate (finalisti Kupa Hrvatske 2005. godine, 2. mjesto u prvenstvu Hrvatske...). 2003. godine klub mijenja u današnji naziv ŽNK Pregrada. Svoje utakmice igra širom Hrvatske (Dubrovnik, Split, Osijek, Slavonski Brod, akovo, Beli Manastir, Rijeka, Križevci, Zagreb, ...), te u Sloveniji, Austriji, Mađarskoj, Italiji, a uključuje se i u razne humanitarne projekte.

Klub trenutačno broji 40-tak aktivnih članica juniorskog i seniorskog sastava. U klubu rade tri trenera, jedan sa A te dva sa B licencama. U Hrvatskom nogometnom savezu slovimo za jednog od najbolje organiziranih ženskih nogometnih klubova u Hrvatskoj te je sukladno tome i nekoliko djelatnika i igračica primilo priznanja.

Seniorke

Ženski nogometni klub "Pregrada" natječe se u prvoj Hrvatskoj nogometnoj ligi za žene u organizaciji Hrvatskog nogometnog saveza. U sezoni 2008/2009 liga broji 8 klubova (dvokružno, a nakon toga liga za prvaka i liga za ostanak, ukupno 20 kola), a ŽNK Pregrada zauzima 4. mjesto na ljestvici. U organizaciji Hrvatskog nogometnog saveza natječemo se i u kupu Hrvatske za žene gdje smo 2005. godine bili finalisti, a 2006. godine u polufinalu. Često gostujemo po turnirima u Hrvatskoj (Kraljevica, Zagreb, Umag, Novi Marof, Varaždin, ...) i na turnirima u inozemstvu (Austrija, Italija, Slovenija, Mađarska, ...), na humanitarnim utakmicama (Zvijezde protiv ŽNK Pregrada za udrugu Krijesnica u sklopu TV emisije Derby HTV...), sudjelovali smo i na 1. Hrvatskim svjetskim igrama gdje smo predstavljali Hrvatsku u ženskom nogometu i osvojili 2. mjesto. Seniorke u sezoni odigraju 20-ak prvenstvenih i oko pet kup utakmica te oko dvadesetak prijateljskih, humanitarnih, revijalnih utakmicama kojima su nastupale sve (22) igračice. Trener seniorki je Ivan Čalušić.

Raspored utakmica u jesenskom dijelu:

- 3. kolo 05.10.2008. Pregrada - Osijek
- 4. kolo 12.10.2008. Dinamo-Maksimir - Pregrada
- 5. kolo 19.10.2008. Pregrada - Rijeka Jack-pot
- 6. kolo 02.11.2008. Pregrada - Viktorija
- 7. kolo 09.11.2008. Polet - Pregrada

Juniorke

Mladež Ženskog nogometnog kluba "Pregrada" natječe se u prvoj Hrvatskoj nogometnoj ligi za žene - skupina ZAPAD (mladež) koju organizira Hrvatski nogometni savez. Liga u sezoni 2008/2009 broji 8 klubova, s time da se igra dvokružno. Mladež ŽNK Pregrada tri godine je sudionik festivala ženskog nogometa u Lepoglavi, a ove godine osvojile su prvo mjesto. Do sada smo organizirali dva turnira u malom nogometu za djevojčice do 15 godina kroz zimske školske praznike. Mladež tokom sezone odigra 14 prvenstvenih te desetak prijateljskih i revijalnih utakmicama kojima su nastupale sve igračice. Ove godine djevojčice do 15 godina sudjelovale su na Svjetskim igrama mladeži koje su se održale u Beču te su osvojile treće mjesto. Trenerica juniorki je prof. Maja Cesarec.

ŽNK Pregrada svake godine organizira školu nogometa za djevojčice s ciljem unapređivaja ženskog nogometa. Iz našeg kluba u različitim reprezentacijama (A-vrsta, U-19, U-17) Hrvatske vrlo uspješno nastupa 11 igračica.

Raspored utakmica u jesenskom dijelu:

- 4. kolo 27.09.2008. Rijeka Jack-pot - Pregrada
- 5. kolo 04.10.2008. Pregrada - Plamen
- 6. kolo 11.10.2008. Agram - Pregrada
- 7. kolo 18.10.2008. Pregrada - Dinamo-Maksimir

Uređujemo i vlastite internetske stranice: **www.znk.pregrada.hr**

Selcouth

Piše: **Antun Antolić**

Ivan Hlupić, član metal benda iz Pregrade, Selcouth-a, koji se sastoji od četiri člana (ostali članovi: Daniel Žerjav, Robi Šolman, Zoran Berić - Bera), hrabro je pristao dati intervju te time biti prvi pregradski glazbenik predstavljen u listu. U nastavku pročitajte razgovor s Ivanom i saznajte nešto više o Selcouthu...

P: Što znači Selcouth?

O: Selcouth znači drugačije, drugo, strano, novo.. Stari Englezi su pojam koristili kad su vidli nekaj novo, a nisu znali opisati to.

P: Koliko dugo se poznajete i kako ste se upoznali?

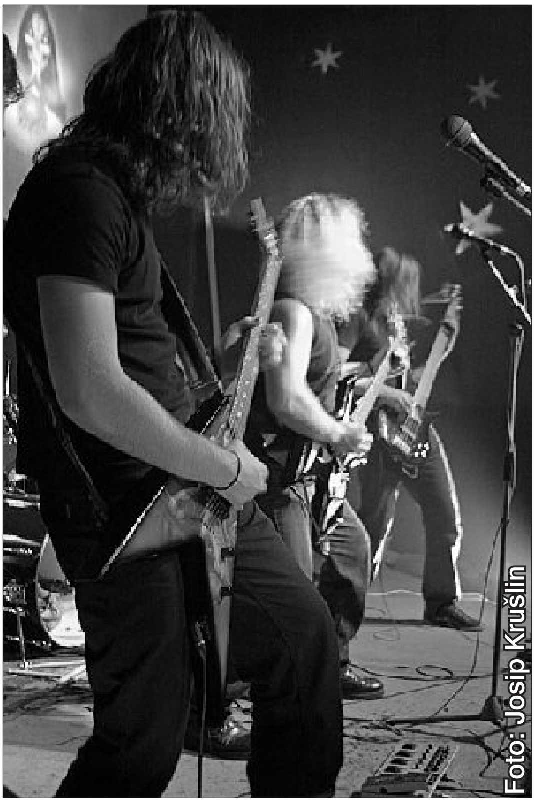

Foto: Josip Krušlin

O: Poznajemo se negdje oko 3 godine, a upoznali smo se kad sam tražil novi bend.

P: Koji žanr glazbe svirate i koji su vam glavni glazbeni uzori?

O: Sviramo metal u širokom smislu. Ne ograničavamo se konkretno na neki žanr. Radimo stvari od srca, kako se osjećamo. Glazbeni uzori su nam iz svih pravaca metala (Iced Earth, Metallica, Opeth, Dream Theater, Symphony X, In Flames, Dark Tranquillity...)

P: Jeste li snimili koji album?

O: Nismo snimili album, al' smo snimili demo pjesmu: Dark Roads.

P: Gdje ste sve nastupali?

O: Svirali smo u Močvari, Ksetu (više puta), u Mariboru (moto klub Panthers), Stubičkim Toplicama, Zaboku, Pregradi...

P: Najdraži nastup?

O: Močvara i Kset.

P: Kad imate sljedeći nastup?

O: Dok čitate ovaj list, sviramo u Sloveniji, a vjerojatno opet u Ksetu u 11. mjesecu.

P: Koje pjesme najčešće svirate?

O: Najviše sviramo autorske stvari – naše pjesme.

P: Tko vam piše pjesme?

O: Najviše ja; Bera zna napisati ponajbolje tekstove, pa ja zbog ljubomore znam zakomplicirati muziku. Hehe.. U principu, svatko ima svoju zaslugu pri stvaranju pjesme, i sve je stvar dogovora.

P: Koje se teme najčešće pojavljuju u vašim pjesmama?

O: Teme su svakakve, o ljudima ponajviše, zato jer su u cijeloj priči ljudi zapravo najmračniji. Imamo zadnjih par pjesama u izradi, s temom o globalnom zatopljavanju (Save the world). Također imamo teme o kraju svijeta, postapokaliptičnom stanju, Bogu – pjesma Laboratory (Bera, hehe). Ne ograničavamo se u temama, pišemo onako kako se osjećamo. Na primjer, pjesma Dark Roads je pjesma protiv ovisnosti, protiv droge.

P: Koja vam je bila najveća prepreka kao bendu, i kako ste je riješili?

O: Najveća prepreka je bila, i još uvijek je, nedostatak vremena zbog posla. Tu prepreku rješavamo "u hodu". Drugih prepreka u principu nemamo; mislim da imamo iskren i zdrav odnos u bendu.

P: Koji vam je cilj; slava i bogatstvo ili nešto drugo?

O: Ni slava ni bogatstvo nisu bitni. Najbitnije mi je da ljudi prepoznaju naš trud, da nas

⇨⇨⇨

nagrade pljeskom. Bilo bu mi drago jednog dana kad bu moj klinac mogel reći – stari je bio… Da bude ponosan. To nam je najveća nagrada.

Foto: Josip Krušlin

P: Neki savjet za glazbenike koji bi htjeli oformiti vlastiti bend?

O: Iskreno mislim da najbolji glazbenici uopće ne sviraju u bendu, nisu poznati ni niš. Čovjek ne mora ni znati najbolje svirati da bi imal bend. Bitno se truditi i imati poštovanje prema drugome, ne samo veličati sebe. Krajnji savjet: ak niste “timski igrač“, svirajte si doma za svoju dušu.

P: Kako se može doći do vaših pjesama, imate li web stranicu ili demo CD?

O: Na www.myspace.com/selcouththeband imamo 4 pjesme, a imamo i demo CD. Obično ga dijelimo za vrijeme naših svirki.

P: Riječ za kraj..

O: Riječ. Hehe.. Hvala svima koji nas podržavaju, koji dolaze na naše koncerte, i onima koji su nas zvali da sviramo. Hvala onima koji nas pljuju, motivacija su nam da budemo bolji. Na kraju krajeva, ukusi su različiti. Za sljedeći intervju ja biram pitanja, hehe.. Sponzori su uvijek dobro došli (sponzoruše ne!!!). Hehe...◆

ZABAVA

Vicevi

Pripremio: **Hrvoje Burić**

Kamion

Kamion se bliži nadvožnjak. Haso odjednom zakoči.
- "Šta ne valjađ", upita Mujo.
- "Mogu proći samo kamioni visoki 3,20 a naš je visok 3,60!" reče Haso.
- "Samo ti furaj, vidiš da u blizini nema policajaca!"

Fata dobro kuha

Leži Fata na intezivnoj. Izlazi doktor i kaže Muji:
- Fata ne izgleda dobro.
- Znam, doktore, al' dobro kuha i dobra je s djecom.

Plavuša

Policajac zaustavlja plavušu.
- Ne rade vam svjetla. Morat ću vam naplatiti 300 kuna.
- Super, za istu stvar u servisu su mi htjeli uzeti 1000 kuna!

Pijanci

Razgovaraju dva pijanca u kavani:
- Uvjeren sam, hik, da nesreća nikad ne dolazi sama.
- U pravu si. Eno ulaze moja i tvoja žena.

Bagerist

Došao Mujo u zavod za zapošljavanje i pitaju ga što je po zanimanjuđ
- Pomoćni bagerist!
- Što ti to značiđ
- Ono što bager ne može, to ja lopatom.

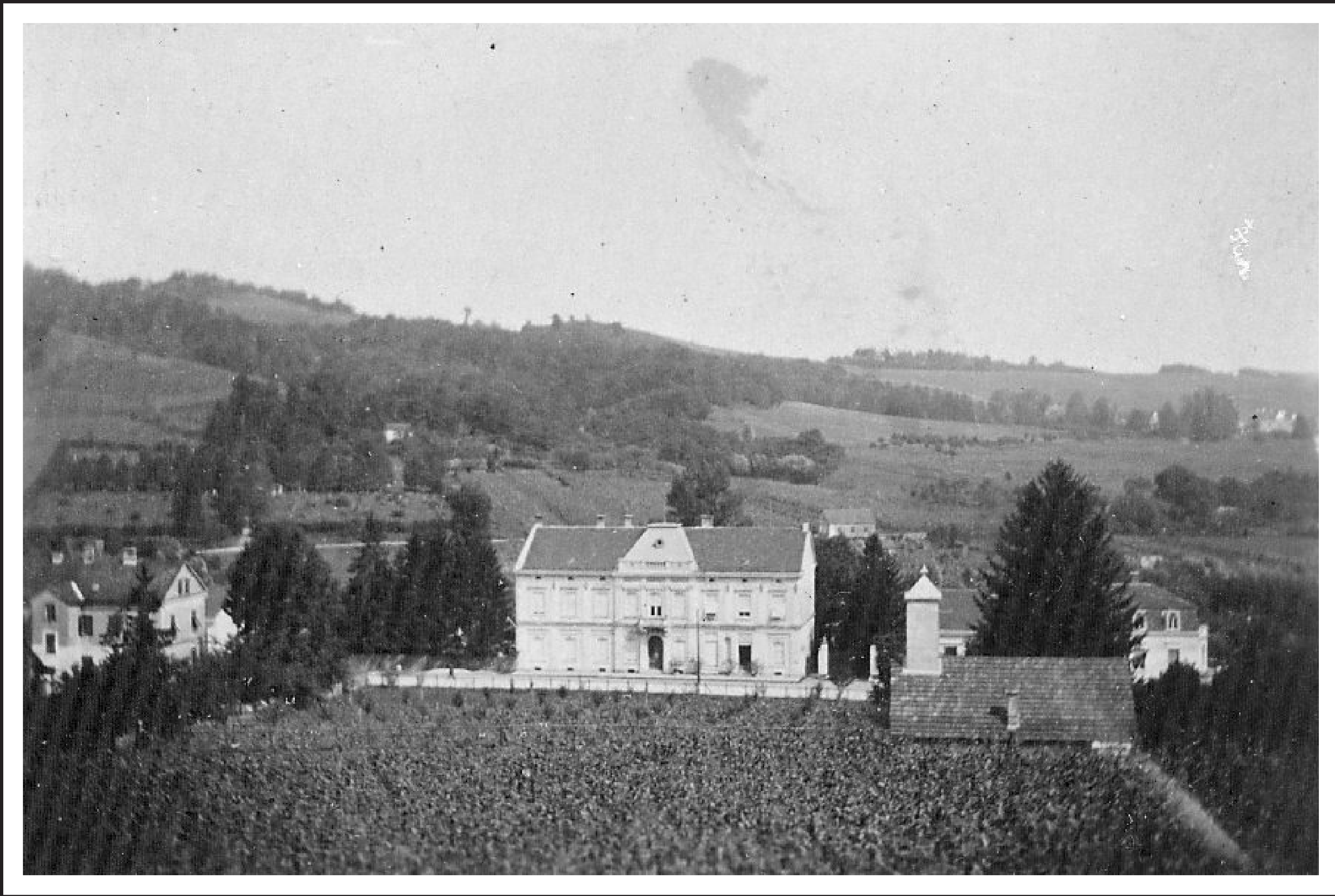
Golf

Igraju dvojica prijatelja golf. Jedan od njih pukne lopticu kada ugleda pogrebnu povorku. Okrene se prema povorci, skine kapu i mirno stoji. Drugi prijatelj mu kaže:
- "Ovo je nešto najdirljivije što sam vidio."
Ovaj mu odgovara:
- "Čuj. Ipak smo 35 godina bili u braku..."

Diplomat

- Čovjek koji pamti rođendan neke žene, ali ne i njene godine.
- Netko tko će vam reći da se nosite do vraga na takav način da vi jedva čekate da krenete na to putovanje.
- Netko tko uspijeva uvjeriti svoju ženu da će u bundi od nerca izgledati debela.
- Netko tko zijeva zatvorenih ustiju.

STARE FOTOGRAFIJE PREGRADE

Pogled na zgradu Thierryjeve ljekarne (1935. godina)

Otvorenje gostionice Domineka Leskovara (današnji Monaco, 1930. godina)

Pregrada.info
NEZAVISNI PREGRADSKI LIST
BROJ 1 - GODINA I.
RUJAN 2008.